

Ljudmila Maszol
Olena Hajdamaka
Okszana Kolotyilo

2021

4

MŰVÉSZET

4. OSZTÁLY

MŰVÉSZET

Ljudmila MASZOL, Olena HAJDAMAKA, Okszana KOLOTYILO

Ljudmila MASZOL
Olena HAJDAMAKA
Okszana KOLOTYILO

MŰVÉSZET

Integrált kurzusú tankönyv a magyar oktatási nyelvű
általános közép fokú tanintézmények 4. osztálya számára

Ajánlotta Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma

Csernyivci
«Bukrek»
2021

УДК 7(075.2)
МЗ1

Перекладено за виданням:
Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило. Мистецтво: підручник інтегрованого курсу
для 4-го класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Генеза, 2021. 128 с.: іл.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 16.01.2021 № 53)

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

EGYEZMÉNYES JELEK:

- – kérdések és feladatok;
- – hallgasd meg;
- – ábrázold, rajzold le;
- – nézd meg;
- – énekelj el, add elő;
- – összefoglalás.

Масол Л.М., Гайдамака О.В., Колотило О.М.

МЗ1 Мистецтво: підручник інтегрованого курсу для 4-го класу з навчанням угорською мовою закладів загальної середньої освіти. Чернівці: Букрек, 2021. 128 с. : іл.

ISBN 978-966-997-043-5 (угор.)

УДК 7(075.2)

ISBN 978-966-11-1176-8 (укр.)
ISBN 978-966-997-043-5 (угор.)

© Масол Л.М., Гайдамака О.В.,
Колотило О.М., 2021
© Видавництво «Генеза»,
оригінал-макет, 2021
© Видавничий дім «Букрек»,
переклад, 2021

KEDVES BARÁTAINK!

Folytassuk utazásunkat a csodálatos Művészet Országába. Megismerkedünk azon nemzetek művészetével, akik Ukrajna területén élnek. Hangocskával és Színecskével, és természetesen Art-Robival érdekes kirándulást tesztelünk különböző országokba és kontinensekre. Az utazásaitok során megtapasztaljátok az emberi érzések gazdagságát, ami a különböző nemzetek művészeti alkotásaiban mutatkozik meg. Lépésről lépésre elsajátítjátok a művészet titkait, gondolataitokat és érzéseiteket alkotásokban ábrázoljátok.

Induljunk hát egy érdekes és izgalmas utazásra a művészet világába!

A szerzők

1. GYERMEKEID VAGYUNK – UKRAJNA!

1. GYÖNYÖRKÖDÜNK A FÖLD SZÉPSÉGÉBEN

Mi egy csodálatos égitesten, a Földön születtünk, áldott földön – Ukrajnában. Hegyek és puszták, folyók és tengerek, mezők és erdők találhatóak itt. De a legfontosabb kincs – a jó szívű, jó lelkű, dolgos és tehetős ember.

Legendák mesélnek az egyedülálló tehetségről, melyet Isten a mi népünknek adományozott – ez a dal.

 Képzeld el a zenét, amelyre a képen ábrázolt ukrán - leányok táncolnak. Jellemezd. Mi a meglepő a kompozícióban?

Az ukrán dalok rendkívül változatosak. Vannak hosszú dallamok, dallamosak, mint egy széles sztyepp, és vannak játékosak, gyorsak, mint egy hegyi forrás. Az első megnyugtat, a második – felvidít.

 Ukrán népdalok: "Ó, a meggyes kertben" (G. Verjovka nevét viselő NZAUNHU). „Gojda, gojda, goj” (N. Matvienko). „Soloha azt mondta: Gyere, gyere” („Forrás” dalszínház).

Milyen érzéseket ébresztett benned a zene? Jellemezd a meghallgatott dalokat. Melyik hangzik a capella előadásmódban? Határozd meg, hogy az egyes művek az ukrán népdalok melyik fajtájához tartoznak. Magyarázd meg a gondolatodat.

naptári-ünnepekhez kötődő

mindennapi
élethez kötődő

tréfás

lírai

történelmi

Népdalfeldolgozás (укр. обробка народної мелодії) – az egyszólamú népi dallam átalakítása különböző összetételű előadók részére (együttes, kórus, stb).

A cappella (укр. а капела) (olaszul a cappella) – hangszeres kíséret nélküli ének.

"Kék szemű bolygóm" (O. Januskevics zenéje, versek N. Pogrebnyak), zenei melléklet, 119. oldal.

Énekelj el a dalt. Hozz létre ritmuskíséretet (tapssal, legoval, zenei hangszerekkel).

"Az én Ukrajnám" (NAVSI100 együttes).

Zenei műveltség

A dalokat előadhatják hangszeres kísérettel vagy a capella. Énekelhetik szólolisták, együttesek, kórusok.

szólista

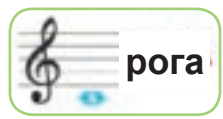
együttes

kórus

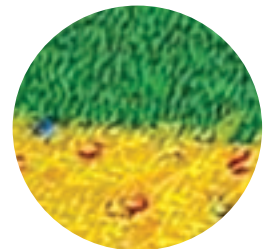
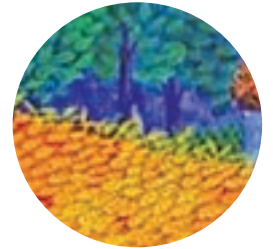
Emlékezz, hogyan írjuk a hangjegyeket a vonalrendszeren. Oldd meg a rejtvényt és találd ki mondatokat ezekkel a szavakkal.

1. GYÖNYÖRKÖDÜNK A FÖLD SZÉPSÉGÉBEN

A természet szépségét a festők vásznaikon a színek, vonalak és formák sokfélesége által közvetítik. A szín nemcsak „elmond” egy adott témát, hanem különböző érzések kiváltására is alkalmas.

 Emlékezz vissza, hogyan nevezzük a természeti táj ábrázolását? *Figyeld meg:* hogy a művész ábrázolja a távlatot, mintha részekre bontaná a képet – síkokra. Mit ábrázolt közelebb hozzánk és mit középen? Mit rajzolt a távolban? Vizsgáld meg a kép részleteit: melyik tartozik a közeli (elülső), középső és távoli síkhoz? Elemezd az ábrázolás változásait.

A táj térbeli mélységének közvetítéséhez a képeket feltételesen síkokra osztják: *közeli (elülső), középső, távoli.*

Képzőművészeti műveltség

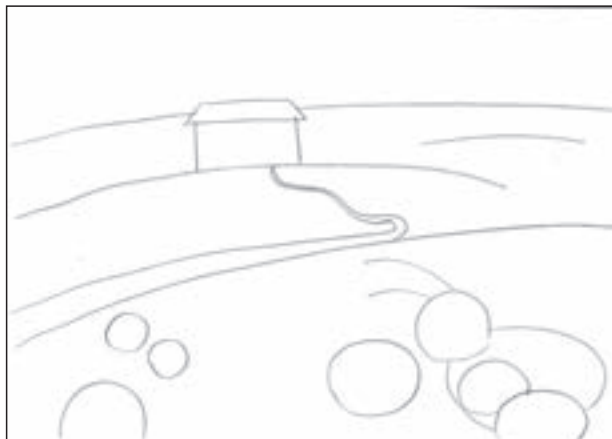
A tér mélységének ábrázolásánál a közeli síkot részletesebben, élénkebben és gazdagabb színekkel rajzoljuk. A nézőtől távolodó tárgyaknak csökken a mérete, hideg árnyalatúak és elhalványodnak.

Színecske fákat ábrázolt közeli-, középső- és távoli síkon. Jellemezd a kép különböző síkjainak ábrázolását. Magyarázd meg, miben különböznek.

Rajzolj „Finom termés” kompozíciót, ábrázold a tér mélységét (vízfesték).

Szabadidőben készíts vázlatokat növényekről: a tornácon, a parkban, az erkélyen.

2. GYÖNYÖRKÖDÜNK A FÖLD SZÉPSÉGÉBEN (Folytatás)

Csodálva Ukrajna természeti sokszínűségét, a művészek egyaránt ábrázolják szépségét realista (valóságű), valamint általánosított dekoratív képeken.

? Milyenek ábrázolták Ukrajna-leányt? Mond el, mit tudtál meg a szülőföldről a festmények tartalma alapján.

A népdalokban és a zeneszerzők műveiben is megéneklék az ukrán föld szépségét.

 Denisz Szicsinszkij. "Miért, miért, én földem" (Dmitrij Hnatjuk). Igor Samo. "Három tanács" ("A szív húrjai" együttes) (választhatsz).

 "A szív ritmusában" (Ruslana és gyerekek).

? Gondolkodj el a dalok tartalmán. Ha kedved tartja, énekelj el a szólistával és a gyermek-csoporttal "A szív ritmusában" című dalt.

A SZÍV RITMUSÁBAN

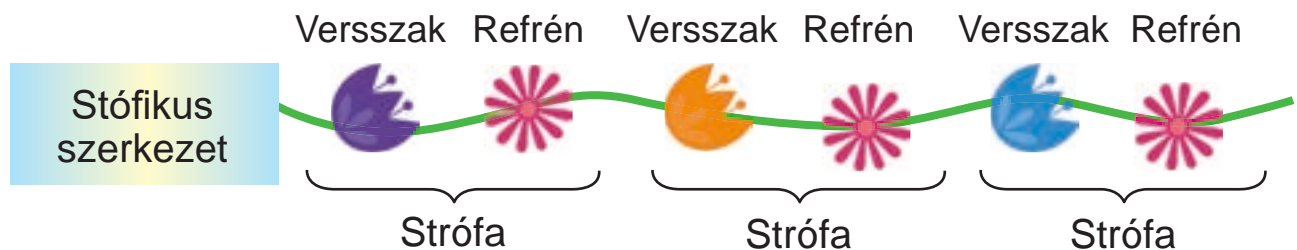
Zene: *Ruszlána Lizensko* Szöveg: *Szása Polozsinszkij*

Є у кож-но-го з нас лай-ла-ла-ла, в сер-ці мрі-я сво-я! Зна-ю
я, зна-єш ти, лай - ла - ла - ла, це не сон. То при-
йшов но-вий час, лай - ла - ла - ла, зна - єш ти, зна-ю я: до - с'яг-
ну - ти ме - ти, лай - ла - ла - ла, мож - на тіль - ки ра-зом!

Zenei műveltség

Te már tudod, hogy a daloknak versformája van. Magyarázd meg mi ismétlődik.

Mondj példákat az általad ismert dalokra. Határozd meg, van-e refrénjük. Magyarázd el.

Dolgozzatok csoportban. Barátokkal adjátok elő a vers ritmusát. Beszéljétek meg, melyik sort adjátok elő szólóban és melyiket – együtt.

Te vagy az otthonunk, Föld bolygó,
Gyönyörű vagy közléről és messziről is szép.
A többi bolygó mind őszintén csodálkozik:
– Milyen égbék-szép vagy, kishúgom!

Találj ki a saját álmodról egy sort a "A szív ritmusában" című dalhoz.

2. GYÖNYÖRKÖDÜNK A FÖLD SZÉPSÉGÉBEN (Folytatás)

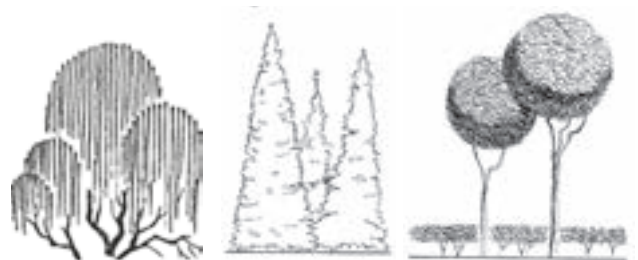

Gyermekkorunktól szeretünk pihenni a természetben: az erdőben vagy a mezőn, folyón vagy a tóparton. Azonban emlékezni kell arra, hogy ezt a szépséget védeni kell. A védelmező hozzáállás a természeti erőforrásokhoz a jelen és a jövő generáció egészségének kulcsa.

 Miért aggódik a bolygó? Milyen problémákra hívja fel a művész a figyelmünket? Beszélj meg a barátaiddal, miért szükséges megvédeni a Földet. Képzeld el, hogy ez egy képregény. Találj ki szöveget minden képhez.

A művészek grafikai eszközök segítségével ábrázolják a természeti tárgyakat. Ezek az eszközök – pontok, vonalak, vonások, foltok.

 Figyeld meg, hogyan ábrázolták barátaink a környezet szépségét. Ki milyen grafikai eszközt használt?

 Grafikai eszközök alkalmazásával készítsd el egy fa képét: "Gyengéd nyírfa", "Vaskos tölgy", "Karcú nyárfa" (színes ceruzák, pasztellek).

 Gyakorold a fák rajzolását Art-Robi segítségével számítógépen vagy tableten.

3. ÉVSZÁZADOK MŰVÉSZETE

A művészet mindig lépést tart a korrall! A népi dallamok és a népi hangszerek nem az ókor emlékei. Hangzásukkal örömet hoznak mindennapjainkba.

 NAONI. Ősi ukrán népi hangszerek – kobza, tekerő. *Antonio Vivaldi*. "Zivatar" az "Évszakok" szvitből (a zenekarok modern borítói: B&B projekt (baján és bandura). Gerlice – ART Vivaldi. Vihar (szóló – cimbalom)).

 Oszd meg érzelmi benyomásaidat a halott zenéről. Milyen ismerős hangszereket hallottál a modern feldolgozásban és a cover – verzióban. Melyiket ábrázolják a múzeum fényképén és a képen? Gondolkodj, miért állítanak emléket ezeknek a népi hangszereknek az Ukrán érméken.

Cover verzió a könnyűzenében (укр. *кавер-версія*) új értelmezés, az eredeti híres zenemű feldolgozása (kreatív feltárása).

VIDÁM DALOCSKA

Zene és szöveg I. *Tanacsak*

Приспів

Хай пі-сень-ка ве-се-ла на За-хід і на Схід ле-тить в міс-та і се-ла, не-
се, не-се при-віт. Не - хай ї-ї спі-ва - ють до-рос-лі і ма-лі, у -
сі, хто лю - бить піс - ню на зем - лі!

Zenei műveltség

A szóló előadás mellett a zenét énekelheti vagy hangszereken játszhatja több előadó: kettő – *duett*, három – *trió*; négy – *kvartett* (négyes).

DUETT

TRIÓ

KVARTETT

Szabadidőben próbálj zaj-hangszereket létrehozni a modell szerint vagy találd ki saját változatot.

3. ÉVSZÁZADOK MŰVÉSZETE

Az országunkban vándorló Színecske, Hangozska és Art-Robi megismerkedtek a dekoratív- iparművészettel. Arra a következtetésre jutottak: ez a művészet modern. Profi művészek ábrázolják alkotásait a festményeiken.

? Hogyan nevezhetjük a képet (balra)? Fontold meg, hogy használjuk-e a mindennapjainkban a dekoratív- iparművészet termékeit. Hozz fel példákat. Magyarázd meg. A dekoratív- iparművészet milyen típusait látod a képen?

festés

húsvéti tojásfestés

hímzés

faragás

fazekasság

szövés

népi babakészítés

Dekoratív-iparművészet (укр. *декоративно-ужиткове мистецтво*) – háztartási cikkek készítésének és díszítésének művészete.

Képzőművészeti műveltség

Hogy a síkon ábrázoljuk a tárgy terjedelmét szükséges:

- meghatározni a megvilágított és árnyékos részeit;
- vonalak segítségével kialakítani a fény telítettségét;
- megrajzolni a tárgy árnyékának vetületét.

1. változat: Csendélet rajzolása (grafika).

2. változat: Hozz létre csendéletet az asztalon különféle háztartási cikkekből, fényképezd le a telefonoddal. Küldd el a fényképet a barátaidnak!

Virtuális kirándulás az Ukrán Népi Dekoratív Művészetek Nemzeti Múzeumában.

Keress példákat a dekoratív- iparművészetre a mindennapi életből. Fontold meg, hogy korszerűek-e.

4. ÉVSZÁZADOK MŰVÉSZETE (Folytatás)

A művészet évszázadokon át kíséri az embert. Az emberek minden időben énekeltek, táncoltak, játszottak hangszereken.

Különböző korokban különféle hangszerek voltak népszerűek. Például régebben Ukrajnában széles körben elterjedt a kobza, napjainkban pedig a bandura népszerű. Vagy eleinte csodálták a csembalón játszókat, később – zongorán (pianinón), most – a szintetizátoron.

A szintetizátor – hatalmas képességekkel rendelkező zenei számítógép, amely képes létrehozni különböző hangokat, hangszínt, dinamikát. A szintetizátort használják együttesek, de szólóhangszerként is használható.

Johann Sebastian Bach. C-dúr előjáték a "Jól temperált zongora", 1. t. (csembaló, zongora és szintetizátor).

Hasonlítsd össze az előjáték hangzását más-más billentyűs hangszereken.

Milyen hangszereket látsz a képen? Gondolkodj el rajta, hogy népszerűek-e jelenleg. Mondj rá példákat.

szintetizátor

csembaló

SZÍNECSKE (BARVINKA) ANYANYELVE

(a барвінок egy növény, a meténg, ami ukrán nemzeti szimbólum)

Zene: M. Zsabljak Szöveg: J. Dragun

Помірно

1. У - кра - їн - ську рід - ну мо - ву бать - ки да - ру - ва - ли,

че - рез все жит - тя лю - би - ти ї - ї на - ка - за - ли.

Art-Robi robot hív, hogy kísérletezz a szintetizátor különböző képességeivel.

Készíts cover-verziót a "Színecske anyanyelve" című dalról.

„Játék a zongorán” lábakkal.

Dolgozzatok párokban. Játék "Évszázadok hangszerei". Találd meg a hangszerek „rokonait”. Húzd össze a megfelelő képeket.

Nézz utána különféle forrásokból, hogy hogyan változtak a hangszerek különböző korszakokban. Szabadidődben beszélj meg a barátaiddal.

4. ÉVSZÁZADOK MŰVÉSZETE (Folytatás)

Különböző korokban a képzőművészetben is változott a szemlélet. Megszoktuk, hogy a csendéletek – többnyire mozdulatlan kompozíciók. A modern művészetben azonban lehetséges bármilyen meglepetés és varázslatos átalakulás...

Találj ki nevet a festményekhez. Közülük melyiket nevezhetjük csendéletnek? Melyik közülük ősi? Indokold meg. Nevezd meg a csendéleteken ábrázolt tárgyakat.

Csendélet (укр. натюрморт) – virágok, zöldségek és gyümölcsök, valamint használati eszközök ábrázolása a képzőművészetben.

Képzőművészeti műveltség

Emlékezz vissza a kompozíció összeállításának szabályaira:

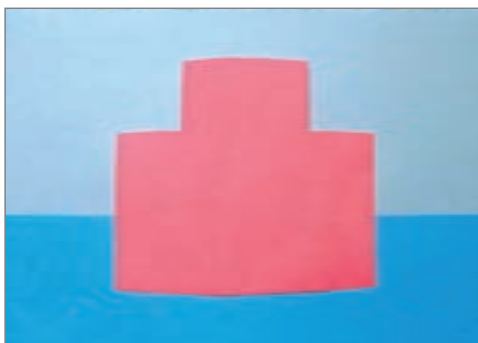
- a nagy tárgyak a kisebbek mögött helyezkednek el;
- a közeli tárgyakat lent ábrázolják, a távoli tárgyakat – fent;
- a közeli tárgyak részben takarhatják a távoli tárgyakat.

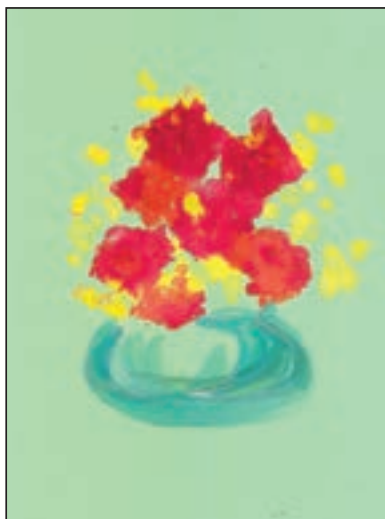
1. változat: Olvasd el a verset, és készíts egy csendélet (*applikáció*).

Díszítsd flitterrel, csillámokkal.

Fiúk, lányok rajzoljunk, szőlőfürtöt, szépet,
Csokrot, mellé tortát – így lesz szép csendélet.

2. változat: Rajzolj csendéletet (*monotípiá, gouache*). Készítsd el a képet filmre, a festékhez adj szappant. Helyezd a filmet a megnedvesített lapra és erősen nyomd rá – lenyomat keletkezik. A részleteket fess hozzá ecsettel.

Próbáld meg csendéletet létrehozni a Paint 3D számítógépes rajzprogramban.

5. MŰVÉSZET ÉS EGÉSZSÉG

Az ukránok, mint sok más nemzet, nemcsak énekelni szeretnek, hanem táncolni is. A tánc élénkíti, javítja a hangulatot és a közérzetet, csodálatosan fejleszti a mozdulatok koordinációját. Ukrán népi táncok általában: kozák, árkán, „uvivanec”, és „pleszkacs” stb – elég élénk és vidám jellegűek. És talán ez az egyik oka "örök ifjúságuknak" – annak, hogy ma is népszerűek. A táncosok kiváló fizikai formában vannak, mert némelyik tánc előadásánál a mozgások nagy ügyességet, erőt és kitarást igényelnek.

P. Virsky. NZAATU Koncertelőadás és próba.

Beszéld meg a barátaiddal, hogy az ember milyen tulajdonsága segíti a táncművészet alakulását. Hogyan befolyásolja ez az egészséget?

НОПАК

Zene: O. Zlotnyik Szöveg: L. Jamkov

Що б зро-бить та-ке ве - се - ле, щоб в у-сіх-у-сіх о - се - лях
ді - ти ра-діс-ні бу - ли? Ну - мо! Ра - зом по-ча - ли!
Приспів
Гей! Гоп, го - па - ка, ось то - бі мо - я ру - ка!
У - зя - ли - ся всі за ру - ки, ви - ще, ви - ще за - каб - лу - ки!

Dolgozzatok csoportban. Miről szól a dal? Beszélj meg barátiddal a szöveg tartalmát. Ha kedvetek tartja, adjátok elő mozdulatokkal kísérve – ez jót tesz az egészségnek. Milyen érzéseket vált ki ez a dal?

szomorúság

elégedetlenség

nyugalom

elragadtatás

öröm

elégedettség

magabiztosság

szorongás

Mozogjunk! „Hopak”

Koreográfiai műveltség

Az Arkan – egy ukrán népi férfi tánc, gyakori Ukrajna nyugati részén. Különböző figurákkal körben adják elő, fejszékkel.

Szabadidőben érdeklődj a „harci hopak” nemzeti sportágról. Gondolkodj el azon, miért ilyen a neve?

5. MŰVÉSZET ÉS EGÉSZSÉG

Ukrajna népművészetének gyöngyszeme a *Petrikivkai festészet*, amely szerepel az UNESCO világörökségi listáján. Petrikivka híres gyönyörű mintáiról, gazdag színeiről, amelyek szemlélése jótékony hatással van az emberi egészségre.

A pihentető színező oldalak, például a Petrikivkai festészet alapján, segítenek a hangulat javításában és a megnyugvásban.

Találj ki egy képzeletbeli párbeszédet a csiga és a képen látható fantasztikus madár között. Hasonlítsd össze a fekete-fehér és színes képek szemlélése során keletkezett érzelmeidet.

Képzőművészeti műveltség

Vannak *zárt* és *nyitott* kompozíciók. A zárt ismertetője – egyértelműek a határai. A nyitott kompozíció nem mutat egyértelműen meghatározható határokat.

 Súgd meg Hangocskának, hogy a képek milyen típusú kompozícióhoz tartoznak.

 Emlékezz vissza a Petrikyvai – festészet fő elemeire: „taraj”, „magocska”, „mogoró”, átvezető inda. Fesd ki a papírtányérot (gouache).

Varianta 1

Varianta 2

 A minőségi és egészséges termékek fontosak az egészségünk szempontjából. Készíts egy kompozíciót zöldségekkel és bogyókkal Tamara Bondar művész alkotásai alapján. Fényképezd le.

6. MŰVÉSZET ÉS EGÉSZSÉG (Folytatás)

A viharos gyors jelenkor tükröződik a ritmikus és gyors modern tánc kompozíciókban. A táncművészet fokozatosan fejlődik, új táncok jelennek meg. Ezeket örömmel végezzük, ugyanakkor javítjuk egészségi állapotunkat is. A számodra ismerős "disco" szó, a ritmikus disco – a tánczene nevéből származik. Létezik még egy modern szakma is – DJ (a diszkó házigazdája).

Modern táncok előadása.

És te milyen táncokat szeretsz? Milyen zenét hallgatnak a kortársaid? Milyen érzelmek ébresztenek benned a képek? Feltételezésed szerint, milyen táncokat mutatnak be illusztrációkon a tinédzserek.

A tánc csodásan fejleszti az izmokat, a légző-rendszert, a mozgás koordinációját, javítja a hangulatot és a közérzetet. A modern táncokból (báli, akrobatikus) versenyeket rendeznek, ahol a táncosok azért küzdenek, hogy elnyerjék a „Legjobb táncos” címet.

Mozogjunk! Baby Shark – ukrán változat (a „Szeretettel a gyerekeknek” sorozatból).

Zenei műveltség

Tempó – a zene sebessége, gyorsasága.

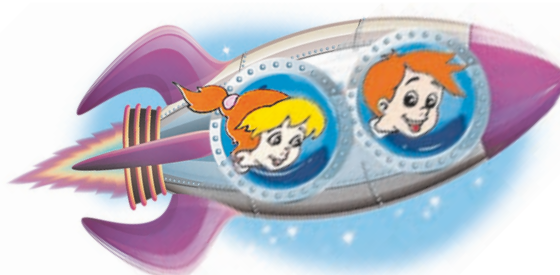
Adagio (lassan)

Andante (mérsékelten)

Allegro (gyorsan)

Presto (nagyon gyorsan)

Dolgozzatok csoportban. Adjátok elő a „Rock and Roll” tánc kompozíciót. A dallamot a tanár vagy egy diák adja elő. Improvizáljátok különböző tempóban. Találjátok ki táncmozdulatokat!

Milyen táncok népszerűek manapság kortársaid körében? Szabadidőben próbálj többet mozogni a zenére, végezz aerobikot. Próbáld megtanítani a rokonaidat a modern táncokra.

6. MŰVÉSZET ÉS EGÉSZSÉG (Folytatás)

Ukrajna természetvilága végtelenül gazdag! Nagyon sok pozitív érzélemmel ajándékoz meg, és ez köztudottan javítja az egészséget. Ukrajnában tett utazásaik során Színecske, Hangoicska és Art-Robi összegyűjtötték a lenyűgöző tájakról készített fotókat, és készítettek egy *fotókollázst*.

ÜDVÖZÖLJÜK UKRAJNÁBAN!

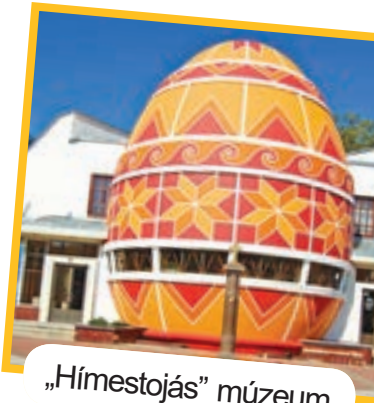
Munkácsi vár

Szinevéri tó

Fecskefészek

„Hímestojás” múzeum

„Szofijivkai” park

Szófia Székesegyház

A horizont vonala a tájképen szemmagasságban helyezkedik el. Ebből meghatározható, hogy honnan szemlélted (fényképezted vagy rajzoltad) a tájat – magasról vagy letről.

Határozd meg a horizont vonalát a tájképeken. Fontold meg, hogy melyik helyről (fentről vagy letről) csodálta a tájat Színecske, Hangoicska és Art-Robi. Mi volt számodra a legérdekesebb a kollázsban? Szabadidőben tudj meg többet Ukrajna felsorolt helyeiről.

Kollázs (укр. *коллаж*) – a különböző képek összekapcsolása egységes kompozícióvá. **Fotókollázs** (укр. *фотоколлаж*) – kollázs fényképekből. **Bricolage** (укр. *бриколаж*) – kollázs tárgyakkból.

1. változat: Ukrán magazinok fotóinak felhasználásával készíts különböző alakzatú kollázsokat.

Fotókollázs létrehozásához több fényképből össze kell állítani egy kompozíciót a papírlapon; ragaszd oda őket. Vágd végig a kiválasztott alakzat kontúrját (szív, térkép stb.). Ragaszd össze a kompozíció részleteit egy kartonlapra, ha szükséges, keretezd be a terméket, adj neki nevet.

Ukrajna térképe

Ukrajna a szívemben van

2. változat: Készíts egy bricolaget "Vidám utazók" címmel. Kapcsold össze a kompozícióban a különböző háztartási anyagokat, fotókat stb.

Ismerkedj meg, hogyan készíthető a családi fotókból fotókollázs számítógépes programok segítségével.

7. BARÁTSÁGOS SZLÁV KÖRBE

Utazgatni izgalmas és érdekes! Emlékszel, hogyan ismerkedtünk meg utazás közben Lengyelország és a Cseh Köztársaság a művészetével? Tudod-e, hogy a lengyelek, csehek, bolgárok, beloruszok és más népek nyelve, szokásaik és művészetük hasonló az ukránokéhoz? Ez azért van, mert mi – ősi szláv törzsek leszármazottai vagyunk. Az ilyen nemzetiségű emberek barátságban és harmóniában élnek Ukrajnában.

 Milyen zenére táncolnak a gyerekek a képen – élénk vagy lassú, játékos vagy dallamos? Hasonlítsd össze a lengyelek, csehek népviseletét (a babákon) az ukrán népviselettel. Milyen következtetésre jutottál?

Mazurka.

Mazurka (укр. *мазу́рка*) – élénk lengyel nemzeti tánc háromnegyedes ütemben.

Polka (укр. *по́лька*) – élénk, energikus tánc kétnegyedes ütemű, Csehországból ered, párban táncolják.

POLKA

Népdal

Ся-є вне-бі со-неч-ко, со-неч-ко, зо-ло - те-є
донечко, донечко. Просить вітер хмарочку, хмарочку:
«Гей! Стан - цю - ем по-леч - ку, по-леч - ку!»

A szláv népek művészetében sok a közös. Többek között, sok olyan mű van, ahol a dal és a táncművészet szorosan összefonódik. Ezek táncos-dalok (ukrán Kolomijka, cseh polka stb.).

Cseh polka.

Milyen tempóban, milyen jellemvonásokkal célszerű előadni a dalt? Jellemezd a tánc zenei és koreográfiai előadását.

Zenei műveltség

A dallamok ritmusában néha váratlan változások következnek be. Például, a hangsúly áthelyezése erősről gyengére . Az ilyen ritmust a zenében **szinkópának** nevezzük. A szinkópa ritmusa gyakran előfordul a táncokban, ami különleges energiát ad a mozgásnak.

Dolgozzatok csoportban. *Mini-kutatás.*

Adjátok elő a polka dallamát szinkópa nélkül. Hasonlítsátok össze a ritmus két változatát. Hogyan változik a zene jellege? Improvizáljátok a ritmikus kíséretet, kiemelve a szinkópát.

A lengyel Sopot városában van egy furcsa ház, amely mozog, mintha táncolna. Keress az interneten más szokatlan épületeket. Találj ki egy mese-sztorit az érdekes építészetéről.

7. BARÁTSÁGOS SZLÁV KÖRBE

Színecske és Hangocska szeretnek utazni és gyönyörködni az érdekes épületekben. A díszített házak rendkívüliek!

Hangocska emlékezetből rajzolja le az épületeket, Színecske kivágja őket papírból. Art-Robi gondoskodik a környezetről, ezért régi kartondobozok és egyéb háztartási anyagok felhasználásával készít épületeket.

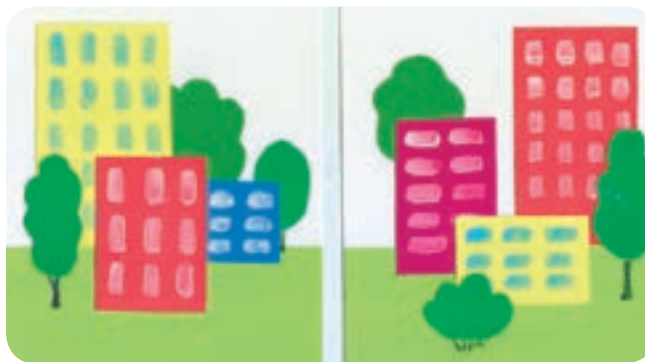
Mi történik a képen? Milyen érzéseket vált ki? Realista vagy dekoratív ábrázolás? Gondolkodj és magyarázd el. Milyen geometriai formákat használt a művész a házak ábrázolásához?

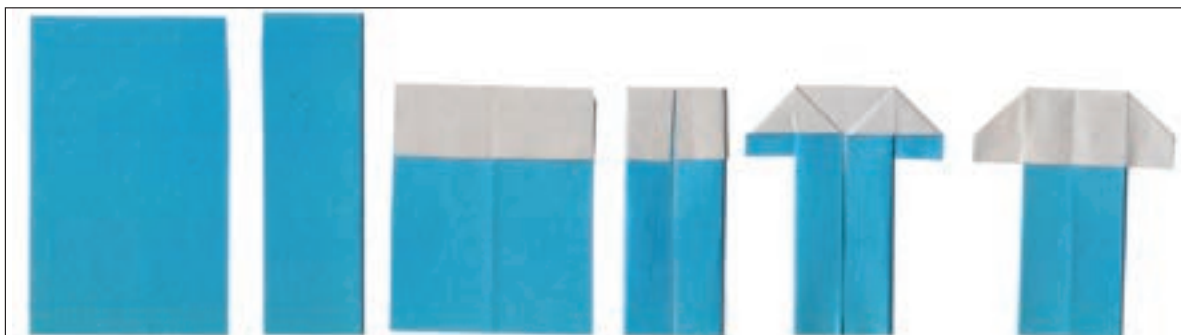
Városkép (укр. міський пейзаж) – a város tájképe.

Képzőművészeti műveltség

Emlékezz vissza: hogy a tér mélységérzetét megteremtsék a síkon, a tárgyakat többnyire az előtérbe helyezik úgy, hogy részben takarják azt, ami távoli. A nézőhöz legközelebb eső tárgyat lentebb, a legtávolabbi tárgyat pedig fentebb ábrázoljuk. Tekintsd meg a képet.

Készítsd egy kompozíciót „Az én városom”.
Alkalmazz takarásos módszert (*applikáció*).

Figyeld meg az illusztrációkat a könyvedben és keress képeket, amelyeken takarásos módszert alkalmaztak. Magyarázd meg, mi helyezkedik el közelebb és mi távolabb.

8. BARÁTSÁGOS SZLÁV KÖRBEŒEN (Folytatás)

Ukrajna sok szláv nép otthona lett. Mindegyik jellegzetes, azonban a művészetükben sok közös van.

 Képzeld el, miről álmodoznak a gyerekek Marianna Kalacsova, bolgár művész festményén. A hallgatott művek közül melyik hangozhat el a kép bemutatóján? Magyarázd el. Keresd meg a képen a ritmusokat.

 Bolgár tánc ("Bolgaran" egyűttes). Fehérorosz tánc "Krizsacsok". Belorusz altatódal. Bolgár altató.

 Határozd meg a zene közös jellemzőit a különböző szláv népek altatódalaiban vagy táncaiban. Tapsold el a hallgatott művek ritmusát.

RITMUS

Különbözö idötartamú hangok egyenletes váltakozása

Bizonyos képek egyenletes váltakozása

BULYBA

Belorusz népi táncos-dal

Живо

Гар-ні, гар-ні буль-бу з пе-чы у тор-бач-ку
ды на пле-чы, у тор-ба-чку да ня-сі -
ска-жаш «дзя-куй», як з'я-сі.

Add elő egy versszakát színpadra állítással. Jellemezd a fehéroroszok nemzeti viseletét. Hasonlítsd össze az ukrán, cseh, lengyel viselettel.

Zenei műveltség

Milyen változatos ritmusok vannak a Művészetek Országában! Különböző jellemzőik vannak. Egyenletes ritmusban érezzük, hogy az erős és gyenge részek az ütemben egységesen hangzanak. Egy ilyen nyugodt mozgás segít ellazulni, oldja a feszültséget.

A zenei ritmus kiéleződik, ha az erős rész meghosszabbodik, a gyenge pedig rövidül . Ez a *pontozott ritmus*. Hogyha szinkópa van a ritmusban, instabillá válik, *szaggatott (szinkópált)*.

Segíts barátaidnak, Hangocskának, Színecskének és Art-Robinak megtalálni a táncok ritmusát. Hasonlítsd össze a jellemzőiket.

$\frac{2}{4}$ polka

$\frac{3}{4}$ mazurka

$\frac{4}{4}$ krzsacsok

Olvasd el az állításokat, és magyarázd el, hogyan értelmezed őket. „Сябры вядомы ў бядзе” (belorusz), „Приятел в нужда се познава” (bolgár). „A barátot a bajban ismered meg” (belorusz), „Aki felismeri a szükségéidet, az barát” (bolgár). Gondolkozz, milyen ukrán megfelelői vannak ezeknek a közmondásoknak.

8. BARÁTSÁGOS SZLÁV KÖRBEŒ (Folytatás)

Hazánk nyüzsgő városai mindig őszintén örülnek a különböző nemzetiségű embereknek. Utazgatva, barátaink Hangočka, Színecske és Art-Robi érdekes épületekkel ismerkedtek meg és megpróbálták újraalkotni benyomásaikat, mint az igazi mővészek.

Milyen a kép hangulata? Figyeld meg a házakat. Találd meg a ritmusokat, a takarásokat. Nevezhető ez a mű "városképnek"? Magyarázd meg. Milyen színeket használt a mővész?

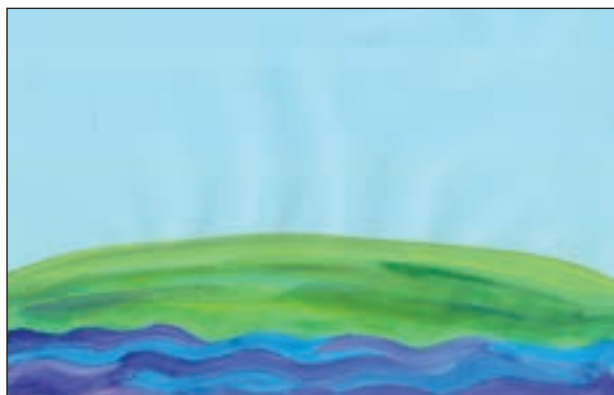

Képzőművészeti műveltség

A ritmus az építészetben az épület különféle elemeinek váltakozásában nyilvánul meg – ablakok, erkélyek, oszlopok, boltívek stb. A ritmikát ki lehet hangsúlyozni a dekorációval, a színekkel.

Rajzolj városképet vázlat használata nélkül. Ábrázold a fák, házak ablaka-
inak ritmikus váltakozását (*gouache*).

1. változat

2. változat

Szabadidőben, barátaiddal együtt hozz létre Lego alkatrészekből egy vá-
rosi utcát, ritmikusan váltogatva az elemeket méret vagy szín szerint.

9. VENDÉGSÉGBE A MAGYAROKHOZ, ROMÁNOKHOZ ÉS MOLDÁVOKHOZ

Az őszinte ukrán föld magyaroknak, románoknak és moldávoknak ad otthont. Szorgalmas népek mindannyian, saját történelemmel, szokásokkal, hagyományokkal és művészettel. Koday László magyar festőművész szülőföldje iránti szeretetét élénk, különleges festményekkel – tündérmesékkel fejezi ki.

? Milyen hangulatot vált ki a kép? Milyen zenei hangnemnek (dúr vagy moll) felel meg?

Magyar népi dallamok hatására számos különböző nemzetiségű zeneszerző írt világhírű műveket.

 Liszt Ferenc. „2. Magyar rapszódia” (*Oravec György* előadásában A „Macskakoncert” 29. epizódja, „Tom és Jerry” c. rajzfilm).

 Johannes Brahms. „5. Magyar tánc” (cover hegedűre: *Božik Sándor* feldolgozásában).

CSÁRDÁS

Magyar népi tánc

Гей, да-вай-те ра-зом з на-ми цей та-нок стан-цю-єм вправ-но!

То в о-дин-ці, то по - пар - но, до впо-до-би чар - даш нам.

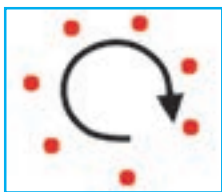
Figyeld meg, milyen zenei hosszértékek alkotják a csárdás ritmusát? Mielőtt megtanulnád a dallamot, tapsold el a ritmust. Fontold meg, hol kell lélegzetet venni éneklés közben.

Koreográfiai műveltség

A magyar néptánc a **csárdás** két ellentétes tempójú részből áll. A lassú, lírai bevezetőt a férfiak táncolják, körben mozogva. A tempó fokozatosan gyorsul, és a tánc párok gyors forgatagával zárul.

A koreográfia „nyelve” mozdulatokból áll, minden táncnak megvan a maga „rajza”.

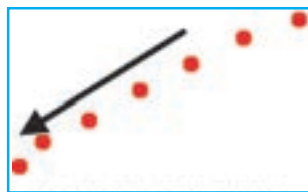
A táncosok mozgása a színpadon

körben

félkörben

átlósan

Vittorio Monti. „Csárdás” (xilofon zenekarral).

Az előadás mely pillanatai tetszettek a legjobban, a virtuóz (mesteri) vagy a humoros?

Olvasd el a "Varázscimbalmok" című magyar mesét. Beszélj meg a barátaiddal milyen hatással volt rád.

9. VENDÉGSÉGBE A MAGYAROKHOZ, ROMÁNOKHOZ ÉS MOLDÁVOKHOZ

A Kárpátok hegyvonulatai nem csak Ukrajna területén található. Lengyelország, Magyarország, Románia és más országok területén helyezkednek el. A művészek gyönyörködnek a hegyi tájak hihetetlen szépségében. Mindenki, aki legalább egyszer látta, ahogy a Kárpátok érintik az eget, felejthetetlen benyomást keltenek. A hegyeket ősrégi erdők, buja zöld fű, égszínkék tavak, hömpölygő folyók és patakok borítják. Ilyen varázslatosnak látjuk mi a Kárpátokat a festők vásznain.

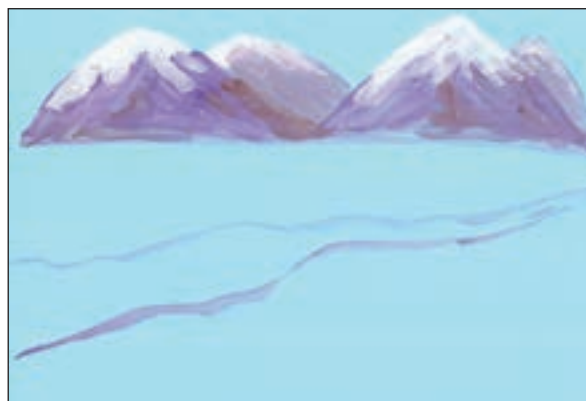
Nézd meg a hegyi tájképet. Gondold át, miért kapta ezt a nevet ez a fajta tájkép. Figyeld meg: a kép előterében az ábrázolás élénk, a színek telítettek. A távolban (hegyek) – a kép enyhén elmosódott, a színek hideg árnyalatokat vesznek fel, elhalványulnak.

Hasonlítsd össze a tájképeket. Nevezd meg a fajtáikat.

Készíts egy hegyi tájképet (*gouache, színes papír*).

Beszéld meg szüleiddel vagy barátaiddal, mit lehet, és mit kell tenni, hogy megőrizzük a Kárpátok egyedülálló szépségét és gazdagságát. Gondolkodjatok el együtt, hogyan lehet ehhez felhasználni a modern média eszközeit.

10. VENDÉGSÉGBE A MAGYAROKHOZ, ROMÁNOKHOZ ÉS MOLDÁVOKHOZ (Folytatás)

A románok és a moldávok jellemvonásai élénk kifejezésre jutottak a táncművészetben, amely gyors, tüzes, energikus.

Moldovánka ("Zsok" együttes). Román tánc „Invertita”
(G. Verjovka nevét viselő NZAUNHU).

volinka (duda)

Jellemezd a meghallgatott zenét, a táncmozdulatokat, az előadók népi viseletét. Figyeld meg, hogyan ábrázolták a művészek a moldáv és román táncokat. Milyen hangszereken adják elő a zenét?

A hangszereknek, amelyek az Ukrajnában élő népeknél elterjedtek, hasonló a hangzásuk és külalakjuk. De különböző elnevezésük van.

Ilyen hangszerek a jól ismert skót dudák, cimbalmok, furulyák stb.

Találj ki dallamokat a magyar népdalok szövegéhez.

1. *Élénken, táncosan*

2/4

Ve - se - lo жи - ве вів-чар, со - піл - кар, бай - кар, каз - кар.
Ось він став і за-спі-вав про кві - ту - чий рід-ний край.

2. *Nyugodtan, dallamosan*

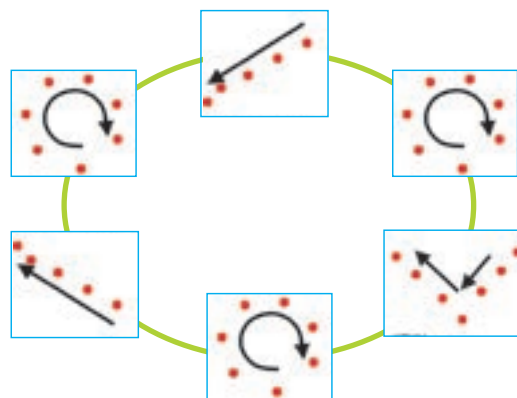
3/8

Пташ - ка від - лі - та - є, край наш по - ки - да - є,
Вми - ла - ся сльо - зо - ю: – Ждіть ме - не з вес - но - ю.

Magyarról Ivan Petrovci fordította.

Koreográfiai műveltség

A „*moldovánka*” szerkezete rondó-forma. Mindegyik előadó tipikusan körben mozog – ez egyfajta refrén. A tánc más részeiben a táncosok párban különböző figurákat mutatnak be, vonalat alkotnak vagy kis köröket (nők és férfiak külön-külön). A mozdulatok között sok szórakoztató ugrás és szökellés található, jellegzetes koppintás a cipősarokkal.

Mini-kutatás: a „Moldovánocska” előadás megnézése közben határozd meg a fő témát, ami ismétlődik (emeld fel a kezdet minden alkalommal, amikor megszólal a refrén). Milyen mozdulatokat végeznek a táncosok ilyenkor? Mi ismétlődik a táncban?

Szabadidődben készíts egy lap-bookot: „*A világ népeinek hangszerei*”.

10. VENDÉGSÉGBE A MAGYAROKHOZ, ROMÁNOKHOZ ÉS MOLDÁVOKHOZ (Folytatás)

A barátaid, Hangozska és Színecske, Art-Robi segítségével egy kis virtuális kirándulást tették Kárpátaljára és Bukovinába. Itt sok magyar, román és más nemzet képviselője él itt az ukránokkal együtt. Utazóinkat leginkább az építészeti struktúrák kifinomultsága nyűgözte le, ami a kapuk, az erkélykerítések, lámpák áttört vascsipkéiben valósul meg.

Ősidőktől az aranykezü kovácsok ajándéka a fém *művészi megmunkálás* – a kovácművészet, a dekoratív- díszítőművészet egyik ága.

Figyeld meg a fémtermékeket az illusztrációkon. Hogy gondolod, milyen tudással és képességekkel kell rendelkeznie a mestereknek? Határozd meg, hol van szimmetria a mintákban. Nevezd meg fém termékeket a mindennapokból. Emlékezz vissza, a dekoratív- iparművészet milyen típusait ismered.

Képzőművészeti műveltség

A szimmetriát széles körben alkalmazzák a művészetben.

Szimmetria – a kompozíció egyes részeinek a tengelyhez vagy középponthoz viszonyított arányos elrendezése. *Aszimmetria* – a szimmetria hiánya.

Szimmetrikus elemek

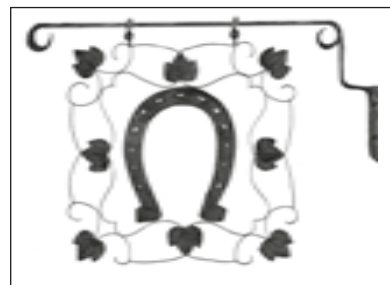

Aszimmetrikus elemek

Készítsen vázlatot egy fém műalkotáshoz, a szimmetria követésével vagy aszimmetria alkalmazásával (*filctoll*).

1. változat: Cégtábla vázlata.

2. változat: Egy lámpa vázlata.

Szabadidőben készíts fényképeket a szülővárosod vagy szülőfalud utcáin található kovácsművészeti termékekről.

11. NEMZETI MOTÍVUMOK A KRÍMI TATÁROK ÉS A GÖRÖGÖK MŰVÉSZETBEN

Az Ukrajnában élő különféle népek baráti köréhez tartoznak a krími tatárok – a Krím őslakosai, érdekes, változatos és eredeti művészetükkel.

 Mit ábrázol a kép? Figyeld meg a dekoráció változatosságát. Milyen típusú sormintával díszítették a szobát, a háztartási eszközöket?

A krími tatárok zenéjét a dallam különleges díszítése jellemzi, amely "csipke" jellegű kölcsönöz neki. Az anyák altatódalokat énekelnek gyermekeiknek, hogy egészségesen és boldogan növekedjenek. Érdekes, hogy az anya nem a babát szólítja meg a megszokott módon: „Aludj, gyermekem, aludj”, – hanem egy harmadik személyhez szól azzal a kéréssel, hogy menjen el, és ne avatkozzon a családi boldogságba.

 Krími tatár altatódal ("Menim ulim batyr").
Népdal Jamala előadásában (részlet).

 „Emir Jalal Haitarmasi” tánc.

 Mi a különleges a krími tatárok dallamaiban? Hogyan bontakozik ki a tánc? Jellemezd a zenét és a táncosok mozgását!

BARÁTSÁG ÉS BARÁTSÁG

L. Dzhemaladinova zenéje

M. Pugach, L. Dzhemalyadinova, N. Kononenko verse

Дру-жить бджіл-ка з кві-та-ми, з пта-шко-ю-зо-ря.

Дру-жить лис-тя з ві-та-ми, з па-ру-сом-мо-ря!

Зем-лю зроб-лять каз-ко-ю стіль-ки доб-рих рук,

Крим зі-грі-ють лас-ко-ю друж-ба і дост-лук!

Amikor tanulod a dalt, próbáld meg pontosan reprodukálni annak ritmus képét. Írd le a krími tatárok népviseletét!

Koreográfiai műveltség

A krími tatárok néptánca – a nemzet büszkesége. Figyeld meg, hogyan ábrázolták a bélyegzőn.

A táncosok elbűvölnek könnyed mozdulataikkal és kecses forgásukkal. A temperamentumos férfi táncok a bátorságot, az erőt, a katonai készségeket dicsőítik.

A gyerekeket egész fiatal kortól kezdik tanítani a táncrea. Természetesen nem mindenkiből lesz sikeres táncos, de mindenki jól tud mozogni a zenére.

Ha kedved tartja, vizsgálj meg, hogy a krími tatárok milyen népi hangszerei hasonlóak az ukránnal.

11. NEMZETI MOTÍVUMOK A KRÍMI TATÁROK ÉS A GÖRÖGÖK MŰVÉSZETBEN

A krími tatárok dekoratív – használati eszközei a sorminták gazdagságától és élénk színhatásuktól különlegesek. A hétköznapi tárgyakat: ruházatot, ékszereket, szőnyeget, bútorokat stb., hagyományos sorminták díszítik, amelyben a növényi motívumok dominálnak.

Tekintsd meg a krími tatárok díszítő – iparművészetét. Milyen természetes formák lettek a sordíszek és minták alapjai?

A sordísz (укр. орнамент) – egy minta, ami az elemek ritmikus ismétlésére épül.

Képzőművészeti műveltség

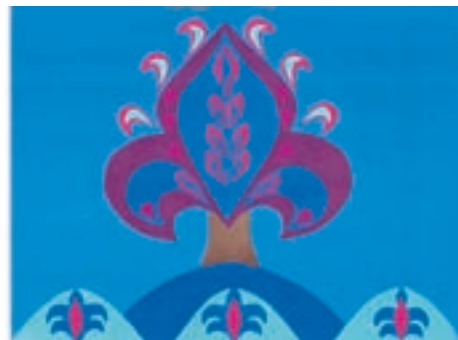
Emlékezz vissza: a mértani sordísz mértani alakzatok, a növényi - a növények dekoratív ábrázolásai alkotják. A mesterek ötvözik a különböző elemeket és eredeti sordíszeket kapnak. Gyakran a sordísz elemei egyenes vagy hullámos szalagba helyezkednek el. De vannak sordíszek, amelyek elemei a középpont körül egy mértani alakzaton belül helyezkednek el (kör, háromszög, négyzet).

1. változat: Készíts sordíszet egy szalagban a krími tatárok motívumai alapján. (ceruzák, filctoll).

2. változat: Készíts egy applikációt a krími tatárok hagyománya szerint (színes papír (szövet)).

Keress az otthonodban különböző típusú sordíszekkel ellátott háztartási cikkeket. Ha van kedved, készíts róla fényképet.

12. NEMZETI MOTÍVUMOK A KRÍMI TATÁROK ÉS A GÖRÖGÖK MŰVÉSZETBEN *(Folytatás)*

Az ókorban a tengereket bejáró görögök új földeken telepedtek le. Így keletkeztek Olvia (Nykolajev közelében), Chersonese (Szevasztopol), Pantikapaion (Kercs) városai, amelyek maradványait Dél-Ukrajnában találták meg. A mai napig élnek itt görögök, megőrizve kultúrájukat.

A leghíresebb görög tánc – *a sirtaki*. Táncolni csak úgy lehet, ha elmerülünk a ritmusában és érezzük az egységet minden táncossal a mozdulatokon és zenén keresztül.

Art-Robi javasol neked egy virtuális túrát azokba a görög városokba, amelyek a távoli múltban léteztek Ukrajnában.

Olvia, Chersonese. *Mikis Theodorakis*. "Sirtaki".

Milyen a tánc tempója? Jellemezd a mozdulatokat.

Görögország – a színház születésének helye. Az ókorban a színészek maszkokban léptek fel. Az előadásokat kórus kíséerte.

A Chersonesosi színház maradványai

Ógörög maszk

A színházi épület egyes elemeinek elnevezése ismerősnek tűnhet számodra. Ilyen például, a „orchesztra” vagy a „szcéna”. Mit gondolsz, mit jelentettek? Jussanak eszedbe kedvenc színházi előadásaid. A színházi művészetek közül, melyekhez tartoznak?

zenés

báb

drámai

A színpad szerkezete

Színházi műveltség

függöny

színpad

háttér

színpad
mögött (kulissza)

Olvasd el a szöveget. Számold meg a hangokat a szavakban. Melyik hangjegyet használják a leggyakrabban? Melyik hang nem szerepel? Találj ki a hangokkal rejtvényeket.

Az ókori görögök nagyon sok toszt ajándékoztak a vi gnak. Az egyik tosz közülük Prométeuszról l, aki sok jót tett az embereknek: segített elkészíteni az első csónakot, betörni a bikát, hogy segíthessen a földek vetésénél, megismertette az embereket a fémekkel és azok megmunkálásával, megtanította az orvosok készítését a gyógynövényekből. Zeustól sem ttegett és megszerezte az embereket a tüzet.

12. NEMZETI MOTÍVUMOK A KRÍMI TATÁROK ÉS A GÖRÖGÖK MŰVÉSZETBEN *(Folytatás)*

A görög mesterek már régóta alkalmazták a *mozaik* művészetét, amelyet „különleges festészetnek” neveztek. Az ilyen képeket vagy mintákat általában apró kövekből vagy tengeri kavicsokból készítették. A görögök ezekkel díszítették a padlót, falakat, medencék és szökőkutak felületét. Ez a technika manapság is népszerű, a mozaik készítéséhez üvegdarabokat, kerámialapokat stb. használnak.

Hasonlítsd össze az ókori görög és a modern mozaikok színeit és mintáit. Milyen típusú sordíszek vannak az ősi mozaikokon?

Mozaik (укр. *мозаїка*) – a kép vagy minta, amely színes kövek, üveg, kerámialapok és egyéb anyagok felhasználásával készül.

Art-Robi, a robot javasolja, hogy a környezet megóvása érdekében készíts újévi ajándékot háztartási anyagokból (*mozaik, bricolage* stb.). A kompozícióhoz felhasználhatsz gabonaféléket, színes műanyag palack kupakját, régi felesleges gombokat vagy gyöngyöket, fotókat stb. A felületre rögzítheted őket gyurmával vagy ragasztóval, vagy más módon.

Az szünet alatt érdeklődj, mennyibe kerül egy gyermek termo-mozaik az online áruházakban. Tudd meg, a családi költségvetésből mennyi megtakarítást érteél el a háztartási hulladék felhasználásával a mozaik készítésénél.

ELLENŐRIZD A TUDÁSODAT!

Hangocska feladatai

1. Képzeltben egyesítsd a puzzle darabjait és határozd meg az ukrán népdalok fajtáit.

2. Az illusztrációk alapján nevezd meg, hogyan adják elő a vokális műveket.

3. Válaszd ki és nevezd meg az ukrán népi hangszereket.

4. Határozd meg, hogy az egyes táncokat mely nemzetek táncolják.

Színecske feladatai

1. Magyarázd el, mi az a kollázs.

2. Állapítsd meg a képek közül melyik a hegyi és melyik a városi tájkép.

3. Hogyan lehet létrehozni a kompozícióban a tér mélységét? Magyarázd meg példákkal.

4. A dekoratív – iparművészet mely ágazatához tartoznak ezek a termékek?

Hangocska és Színecske feladatai

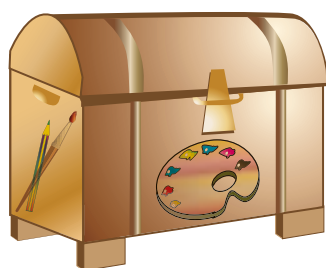
1. Határozd meg, hogy az Ukrajnában élő népek közül mely nemzetek koreográfiai művészetét mutatják be az illusztrációk.

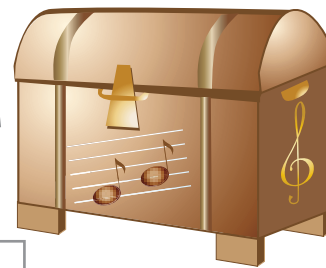
2. A tankönyvben szereplő melyik zeneművet vagy képet választanád ahhoz, hogy megnyugtasson, és melyiket - hogy vidám hangulatot teremts? Mondj rá példákat és magyarázd el a választásodat.

3. A tankönyvből válaszd ki a különböző művészeti műfajok alkotásait, melyeket el lehet helyezni a „Népművészet” lap-book-ban.

4. Helyezd a szavakat a megfelelő művészi ládába. Milyen szavakat lehet elhelyezni mindkettőben?

hopák együttes tempó
 a capella ritmus mozaik
 sordísz kollázs tájkép
 kórus csendélet cover-verzió

2. UTAZÁSOK ORSZÁGOKBA ÉS KONTINENSEKRE

13. UTAZÁS NÉMETORSZÁGBA ÉS AUSZTRIÁBA

Utazásunk folytatódik... Emlékszel a Diótörő meséjére? És a „Tréfa” és a „Duda” művekre? Vagy talán ismerős neked az Európai Unió himnusza? Szerzőik kiemelkedő német művészek, többek között Johann Sebastian Bach és Ludwig van Beethoven.

 Figyeld meg a "Családi koncert" porcelán figurát, amelyet német mesterek készítettek. Kortársainkat ábrázolják? Indokold meg. Mit csinál a család? Milyen hangszereket ismersz fel?

Ludwig van Beethoven. „Elizának”.

Oszd meg a benyomásaidat a hallgatott zenéről. Milyen hangszeren adják elő a művet? A porcelán szobrocskán megtalálható ez a hangszer? És a klipben látható képek között?

Hallgasd meg az "Elizához" című művet más előadásokban, és gondolkodj el azon, melyik változat lesz a jobb választás, ha enyhíteni akarod a fáradtságodat, szeretnél kikapcsolódni és álmodozni.

Orgona

Figyelj az orgonaművész játékára. Hány klaviatúra (billentyűzet) van az orgonán? Hasonlítsd össze a zongorával.

Johann Sebastian Bach. "Andante".

HÓ

Zene és szöveg D. Ptasinszka

Від-шу-мі-ло лі-то смі-хом і піс-ня-ми, ще-бе-том пта-ши-ним,
 го-мо-ном до-ріг... Дов-го о-сінь пла-ка-ла сі - ри-ми до-ща-ми,
 а те-пер за вік-на-ми сніг. А те-пер за вік-на-ми сніг.

Szabadidőben nézd meg a családdal vagy barátaiddal, a L. van Beethoven "Elizához" című műve alapján készült rajzfilmet. Az animátorok által ábrázolt cselekmény alapján találd ki egy történetet.

13. UTAZÁS NÉMETORSZÁGBA ÉS AUSZTRIÁBA

Németországban és Ausztriában utazva, barátaink különböző órákat vettek észre, melyek a paloták tetejét, a templomokat, tornyokat díszítik. Megtudták, hogy ezek – helyi mesterek művei. Az órák drágakövekkel, arannyal és ezüsttel, néha festményekkel vannak díszítve. Ezek igazi műalkotások!

„Glockenspiel” óra Münchenben.

Figyeld meg a német München városának toronyóráját. Tekintsd meg az óra mutatóinak díszítését és a mozgó figurák ábrázolását. A művészet milyen típusai jelennek meg együtt?

Miben nyilvánul meg az órák formájának és dekorációjának egyedisége?

Készíts óramodellt (*tetszés szerinti technikával*). A díszítéshez használj természetes anyagokat, színes papírt.

Szabadidőben figyeld meg, hogy milyen órák vannak otthon. Vizsgáld meg, milyen a formájuk és hogy vannak díszítve. Érdeklődj, mely mesékben és zeneművekben kapcsolódnak az órához a történések.

14. UTAZÁS NÉMETORSZÁGBA ÉS AUSZTRIÁBA (Folytatás)

A keringő – az egész világon ismert tánc, amelyet lelkesen táncolnak már több mint 200 éve! A jellegzetes háromnegyedes üteme miatt mindig felismerhető a többi tánc közül. Tehát utazzunk Bécsbe – a keringő hazájába...

 Bécsi bál (részlet). *Johann Strauss*. Keringő (szabadon választott).

Esténként Ausztriában és Németországban hagyományosan koncerteket adtak, amelyek nyáron a szabad ég alatt – gazdag családok kertjeiben zengtek. Talán éppen egy ilyen ünnepre komponálta *Wolfgang Amadeus Mozart* osztrák zeneszerző az „Egy kis éji zene” című szerenádot.

 Wolfgang Amadeus Mozart. „Egy kis éji zene” szerenád, IV. rész (Rondo).

 Mi adja a zene ünnepi, vidám jellegét? Milyen hangszereken adják elő a rondót? Milyen a zene tempója? Zenehallgatás közben, kézmozdulattal jelezd, mikor szól a rondó fő témája – a refrén. Fontold meg, mikor javasolt ezt a zenét hallgatni a mindennapi életben.

1. változat: Dolgozzatok párokban. Találjatok ki ritmikus improvizációt rondó formában. Adjátok elő (body percussion (testet ütögetve)).

2. változat: Dolgozzatok csoportban. Válasszatok karmestert és a kézmozdulatait követve harangocskákon adjátok elő a kíséretet Johann Strauss „Kék Duna keringő” című művéhez. (A dallamot játszhatja tanító vagy diák).

Zenei műveltség

Emlékezz vissza az ismert zenei ütemekre, vezényeld el a sémák szerint.

Karmesteri sémák (mozdulatok)

Szabadidőben érdeklődj, a szereplők mely rajzfilmekben és filmekben táncolnak keringőt.

14. UTAZÁS NÉMETORSZÁGBA ÉS AUSZTRIÁBA (Folytatás)

Általában az utazás emlékére ajándéktárgyakat vásárolunk. És milyen ajándékot hozhatunk Németországból vagy Ausztriából? Természetesen porcelánból készült termékeket: teáskészletet, szobrocskát vagy doboz-kát. Korábban ezeket teljesen kézzel készítették és festették.

? Határozd meg: ezek a termékek szobrok vagy domborművek? Mit gondolsz, milyen célból készültek a női alakok?

A jobb oldali szobrok – tűpárna-babák. A baba felső teste porcelán, az alsó – szoknya formájú párnaszövet, ahová tűket lehet behelyezni (tűpárna).

Szobrocska (укр. статуэтка) – fa, csont, porcelán, agyag, kő, fém vagy egyéb anyagokból készült kis szobor.

A porcelán (укр. порцеляна) – egyfajta fehér színű kerámia.

Képzőművészeti műveltség

Emlékezz vissza: a formázásnak különböző módjai vannak:

- *plasztikus (képlékeny)* – amikor egy darabból alakítjuk ki nyújtással;
- *konstruktív* – különálló részekből alakítjuk ki;
- *kombinált* – egész darabból alakítva és hozzáadva a különálló részeket.

1. változat: Készíts egy babát a formázás valamelyik módjával (*gyurma vagy agyag*). Készíts hozzá ruhadarabokat (*szövet vagy papír*).

2. változat: Készíts egy képet a síkon (*sodort gyurmácsíkokból*).

Készíts fotót a szobrocskákról, amelyek a családban vagy a barátaidnál találhatóak.

15. FRANCIAORSZÁG ÉS ANGLIA – A PALOTÁK, SZÍNHÁZAK ÉS MÚZEUMOK ORSZÁGA

„Gyönyörű”, „titokzatos” – ezeket a szavakat halljuk, amikor Franciaországról beszélnek. És valóban, ez az ország évszázadokig megmaradt a paloták, színházak, és múzeumok, a bátor lovagok és a bájos tündérmesék országának.

Emlékszel Hamupipőkére, Charles Perrault meséjének gyönyörű hősnőjére? Arról álmódzott, hogy egy fényűző palotában táncoljon a bálon! Franciaországban kivirult a zenés színház művészete, az ország a balett hazájává vált.

Jean Philippe Rameau. Menüett (csembaló). Paul Moria. Menüett.

Milyen a tánc jellege? Milyen mozdulatokat tudsz elképzelni, amikor ezt a zenét hallgatod? A meghallgatott menüettek közül melyik kísérheti a képen ábrázolt táncot? Melyik zenész-előadót ábrázolta a művész? Miben különbözik a csembaló hangszíne a zongora és az orgona hangszínétől?

PÁSZTOR

Francia népdal

Mérsékelten

A 2. szólam belépése

Гра-є, гра-є пас-ту-шок, кли-че вів-ці на лу-жок. Тіль-ки не-бо за-па-ла-є,

візь-ме хлі-ба він та й гра-є: «Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра» – чу-ти з на-шо-го дво-ра.

Dolgozzatok csoportokban. Adjátok elő a dalt kánonban.

Figyeljete oda, mikor lép be a 2. szólam.

Wolfgang Amadeus Mozart. Változatok a francia „Pásztor” népdal témájára.

Mi történik a népdallal Mozart művében? Hogyan változik a népdal témája az új „öltözékben” (dallam, ritmus, szerkezet stb.)? Emlékezz vissza, hogy nevezzük ezt a zenei formát.

Koreográfiai műveltség

Menüett – ősi francia tánc, amely a lassú népi körtáncból származik. Később vele kezdődött minden udvari (urasági, főúri) bál. A Menüett táncolása során sokat pukedliznek (tiszteletteljes hajlongások). A táncot általában a király és a királynő kezdte. A Menüettet gyakran csembalón játszották.

Tapsold el a Menüett ritmusát.

Találj ki variációkat, változtasd meg a kíséretet különböző ütőhangszereken és zajhangszereken, beleértve a kézzel készítetteteket is.

15. FRANCIAORSZÁG ÉS ANGLIA – A PALOTÁK, SZÍNHÁZAK ÉS MÚZEUMOK ORSZÁGA

Párizsban – Franciaország fővárosában, számos híres építmény található: székesegyházak, királyi paloták, színházak és múzeumok.

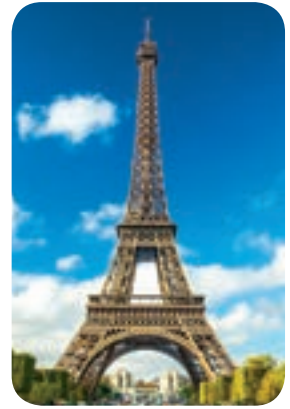

 Emlékezz vissza, mi az a művészeti múzeum, művészeti galéria. A művészet milyen fajában gyönyörködik a fotón a néző.

Az utazás során Hangozska kézzel készített képeslapokat készített (Hand-made card) a híres párizsi épületek fényképeiből. Színecske Franciaországból múzeumok által terjesztett nyomtatott szórólapokat hozott, ami népszerűsíti gyűjteményeiket. Art- Robi pedig e-mailben küldött üdvözlőlapokat (e-card) a barátainak.

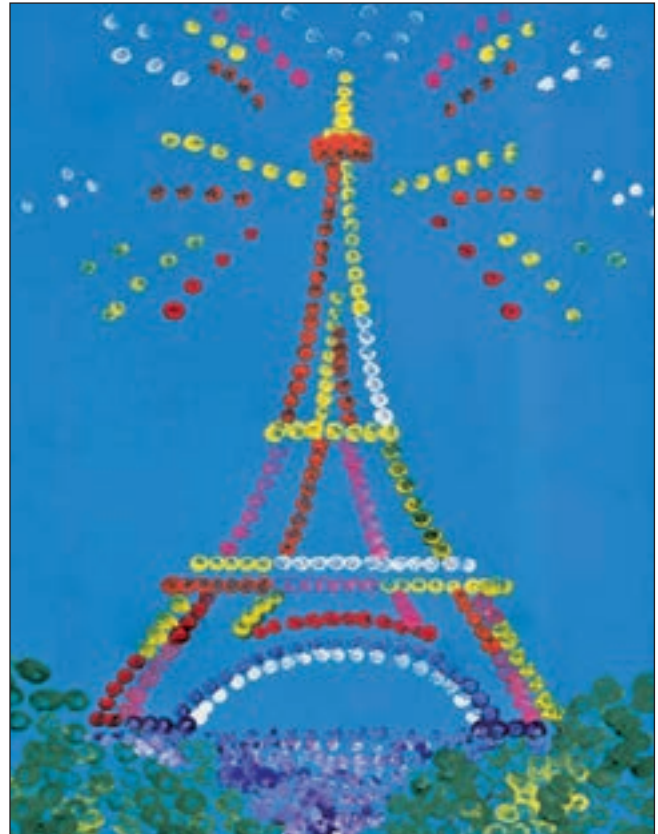
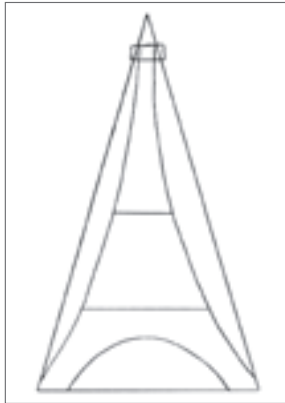
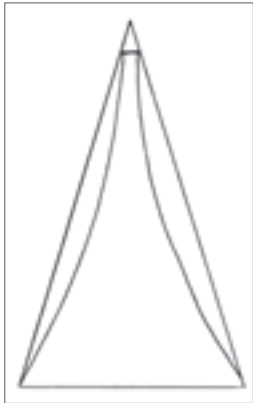
A képeslap (укр. листівки) – egyfajta grafika. A nyomtatott termékekhez tartoznak.

Emlékezz vissza, hogy mely ábrázolások szimmetrikusak. Találd meg a szimmetriát a Franciaország építészetének szentelt képeslapokon.

Készíts „Üdvözet Párizsból” képeslapot, használd a már ismert technikákat (*viaszkréták, akvarell vagy gouache*).

Szabadidőben készíts a képeslapnak kartonból keretet, melyet flitterrel vagy gyönggyel díszíts. Készíts fotót az elkészült műről, és küld el a barátaidnak e-mailben.

16. FRANCIAORSZÁG ÉS ANGLIA – A PALOTÁK, SZÍNHÁZAK ÉS MÚZEUMOK ORSZÁGA (Folytatás)

Meg tudod nevezni a világ legelterjedtebb nyelvét?

(Egy kis segítség: ez a számítógépek nyelve.)

Természetesen, az angol! Angliában jelentek meg a híres irodalmi hősök: Alice, Mary Poppins, Pán Péter, Harry Potter és mások. Róluk készítenek film-adaptációkat (Megfilmesítés). Közülük sok a fantasztikus, de vannak musicalek is.

És az országban ma is él igazi királynő és hercegek. Ezért nem meglepő, hogy az irodalmi műben és filmben a hétköznapi gyerekek Narnia, a képzeletbeli tündérország uralkodóivá lesznek. Ahol felejthetetlen kalandok történnek velük.

Harry Gregson-Williams. Zene a „Narnia krónikái” című filmből. *John Williams.* Zene a „Harry Potter és a bölcsek köve” című filmből (részletek).

A zenét hallgatva milyen képeket vagy eseményeket képzelsz el? Hogyan bontakoznak ki? Változik-e a dinamika (hangerősség)? Nevezhetők-e fantasztikusnak a felső regiszterben hangzó hangszerek. Válassz szavakat a zene jellemzésére:

mesés

vicces

lágym

varázslatos

lírai

fantasztikus

hősies

bűvös

Megfilmesítés (укр. екранізація) – irodalmi művek reprodukciója a mozi és a TV eszközeivel.

TAPS! TAPS!

Angol dal-játék

Ukrán szöveg: O. Torgalova

f *Енергійно*

Хлоп, хлоп, ну-мо всі плес-ка - єм в до - ло - ні!

Туп, туп, ну-мо всі ту - па - єм но - га - ми!

Dolgozzatok csoportban. Adjátok elő a dalt kánonban. Tartsátok be az együttes éneklés szabályait. Válasszatok karmestert. Énekeld el a dalt a barátokkal a megadott utasítások szerint.

Kopogd le a ritmust. Egyenletes vagy pontozott? Magyarázd el. Improvizálj (rögtönözz) (ritmus, dallam) az előadás dinamikájával.

Zenei műveltség

A hang erősségét a zenében – a *dinamika* t így jelöljük:

pianissimo piano mezzo-piano mezzo-forte forte fortissimo

pp

p

mp

mf

f

ff

nagyon halk

halk

mérsékeltén halk

mérsékeltén hangos

hangos

nagyon hangos

pp

ff

f

p

crescendo

diminuendo

Mozogjunk „Clap your hands” („Tapsolj a kezekkel”).

Tekintsd meg a duda- és dobzenekarok felvonulását Skóciában, amely Nagy-Britanniához tartozik. Figyeld meg az előadók népviseletét.

16. FRANCIAORSZÁG ÉS ANGLIA – A PALOTÁK, SZÍNHÁZAK ÉS MÚZEUMOK ORSZÁGA (Folytatás)

Angol írók műveit meg lehet nézni a színházban és a moziban. Idézd fel őket. Vajon tudsz-e repülni? Nem? Akkor merüljünk el a mesében, ahol Pán Péterrel és barátaival meg tanulhatunk repülni.

Mesefilm „Pán Péter”
(részletek).

Emlékezz vissza, hogyan nevezzük az irodalmi művek szövegéhez készült rajzot? Találj ki megnevezést a képekhez.

A film cselekménye szokatlan módon illusztrálható, homok-kompozíciók segítségével.

Harry Gregson-Williams zenéje a „Narnia krónikái” című filmből, homok-animációval.

Homok animáció – homokból (só, őrlött kávé stb.) készült ábrázolás átlátszó felületen, amelyet megvilágítanak. Az ilyen kompozíció olyan, mintha élne, mert szemünk előtt folyamatosan változik. Videokamera segítségével viszik át a képernyőre.

1. változat: Készíts rajzot egy varázslatos meséhez (*monotípiá, gouache*). A foltokat alakítsd át alakokká. Az ábrázolást átlátszó fólián készítsd el, adj a festékhez szappant. Helyezd a fóliát megnedvesített lapra, és simítsd le – lenyomat keletkezik. Rajzold hozzá a részleteket.

2. változat: Képzeld el magadat animátorként. Készíts rajz sorozatot a „Pán Péter” rajzfilmhez (*búzadara*). Készíts fotót minden ábrázolásról a telefonodra, töltsd fel fotókat a Stop Motion Studio alkalmazásba és hozz létre egy rajzfilmet.

Érdeklődj, a számodra ismert irodalmi művek alapján milyen angol nyelvű rajzfilmek készültek. Teszteld saját tapasztalatod alapján, hogy mennyivel gyorsabb és könnyebb megtanulni egy idegen nyelvet filmadaptációk megtekintésével. *Let's get started!*

17. UTAZÁS A NAPFÉNYES OLASZORSZÁGBA ÉS SPANYOLORSZÁGBA

Tudod-e, melyik országban van karnevál-város, ahol utcák helyett – vízi csatornák vannak? Ez az opera, a világhírű énekesek, a nagyszerű festők és híres divattervezők szülőföldje. Üdvözlünk Olaszországban!

Az olasz Velencében született a *barcarole* – „csónakos dal” különleges ritmussal, amelyben érezhető a hullámok ringatása.

Carlo Munier. „Barcarole”(mandolin és gitár duettje).
Mikola Liszenko. „Barcarole” (zongorán).

Jellemezd a zenei műveket. A zene melyik kísérete tetszett számodra leginkább: a Velencének szentelt festmények, vagy a modern videofelvétel segítségével létrehozott virtuális túra a gondolákon? Milyen típusú színházi bábokat ábrázol a kép?

SUGARACSKA

Zene és szöveg N. May

Я со-няч-ний про-мін-чик в до-лонь-ки по-кла-ду, я со-няч-ний про-мін-чик до ла-ду до-ве-ду. **Приспів** Сві-ти, сві-ти, про-мін-чик, від-дай сво-є теп-ло, щоб хоч на мить теп-лі-ше у-сім, у-сім бу-ло! Щоб хоч на мить теп-лі-ше у-сім, у-сім бу-ло!

Koreográfiai műveltség

Híres olasz tánc a *tarantella*. Ez egy tüzes tánc háromnegyedes ütemben és gyors tempóban. Egyedül vagy párban adják elő mandolin, gitár, kasztanyetta, tamburin és egyéb ütőhangszerek kíséretében. A táncosok mozdulatai energikusak, telítve van ugrásokkal.

mandolin

kasztanyetta

Tapsold el a tarantella ritmusát:

6/8

Tarantela.

Tekintsd meg az interneten a tarantellának szentelt képeket, képslapokat és fotókat.

17. UTAZÁS A NAPFÉNYES OLASZORSZÁGBA ÉS SPANYOLORSZÁGBA

Olaszországban Hangocska meghívta Színecskét a velencei karneválra, amelyet évente februárban tartanak. Ez egy szórakoztató jelmezes esemény. A résztvevők jelmezei, az utcák, még a gondolák is élénk színekben ragyognak. A farsang utolsó napján kiválasztják a legszebb maszk tulajdonosát.

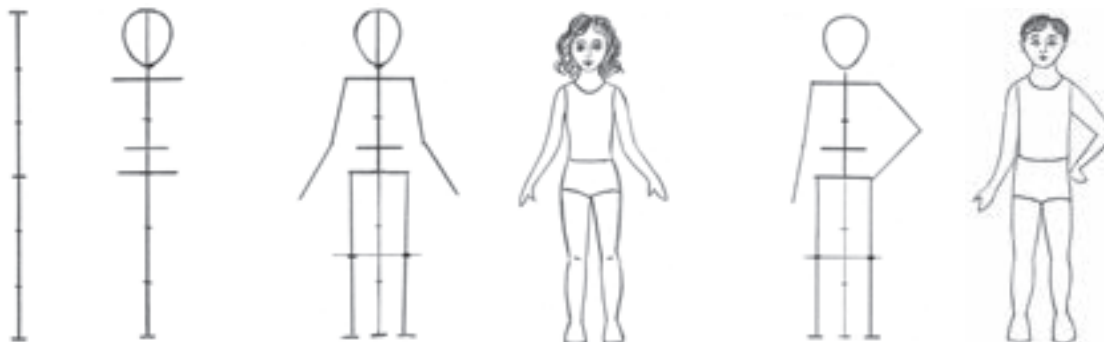

Tekintsük meg a farsang résztvevőinek jelmezeit. Az öltözék milyen elemei sugallják, hogy ez karneváli jelmez? A maszk a karnevál szimbóluma. Ezek Hangocska és a Színecske álarcai. Melyik szimmetrikus?

Képzőművészeti műveltség

Emlékezz vissza, hogyan kell teljes alakban ábrázolni egy gyermeket. Te már tudod, hogy e célból ismerni kell egy alak arányait. A fej a gyermek testhosszának egy hatoda.

1. változat: Készíts vázlatot egy farsangi gyermek jelmezhez (ceruzák, filctollak).

2. változat: Készíts egy élénk farsangi maszkot (applikáció).

Beszéld meg a szüleiddel a családi költségvetés megtakarítását abban az esetben, ha saját kezűleg készíted el a farsangi jelmezt.

18. UTAZÁS A NAPFÉNYES OLASZORSZÁGBA ÉS SPANYOLORSZÁGBA (Folytatás)

Utazzunk Spanyolországba. Hallgasd csak: itt mindenhol a szerenádok megismételhetetlen dallamai hallhatók. Az ország lakói számára régóta a mindennapi élet elválaszthatatlan része a gitár. Hazája ismeretlen, de kétségtelen, hogy ez a hangszer Spanyolországban szerezte a legnagyobb népszerűséget. Innen a gitár egész Európában elterjedt.

Isaac Albeniz. „Legenda” (gitár). Manuel de Falla. „Éjszakák Spanyolország kertjeiben” zongorára és zenekarra (részlet).

Jellemezd a „Legendák” zenéjét! Eljátszhatja-e egy kezdő előadó ezt a darabot? Milyen érzelmeket ébreszt benned a hallgatott szimfonikus zene: békességet, kétségbeesést, energiát, vidámságot, örömet stb.?

Spanyolország táncművészete élénk és sajátos. A *habanera*, *bolero* és más népi táncokat gitár, kasztanyetta és csörgődob kísérettel adták elő. A különböző országok zeneszerzőit pedig egyedi műveket megírására ösztönözték.

Mesefilm „Maurice Ravel „Bolero”” (mesefilm Simon Bret (Simon Brethe)).

Hogyan változik meg a mű dinamikája: hogyan kezdődik és fejeződik be?

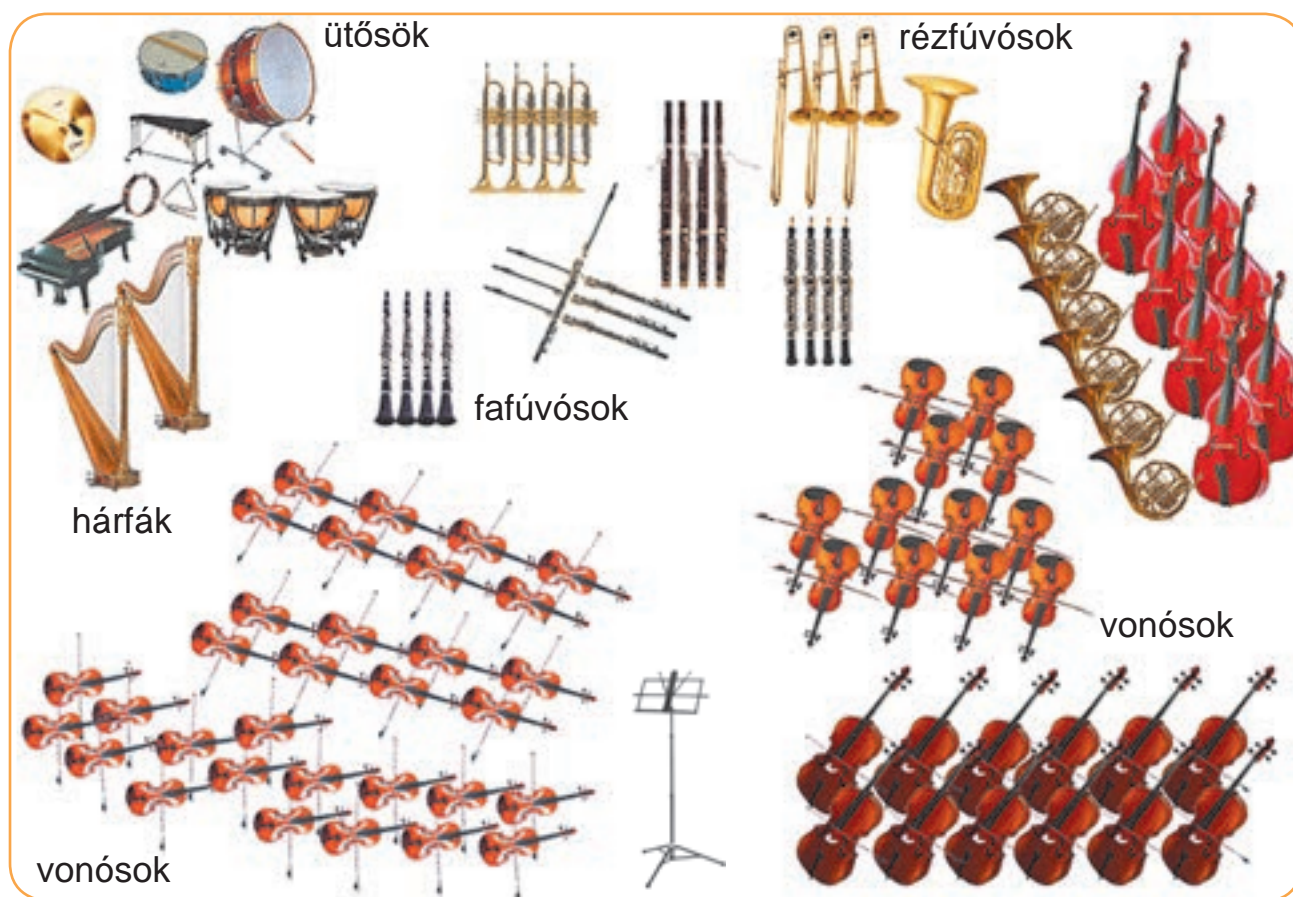

Add elő a bolero ritmusát.

Zenei műveltség

Szimfonikus zenekar

Emlékezz vissza a szimfonikus zenekar hangszereire.

Milyen benyomások maradtak benned az olasz és a spanyol művészettel való ismerkedés által? Melyik zene váltott ki élénk érzelmeket benned, mi az, amit szabadidődben is szívesen hallgatnál?

18. UTAZÁS A NAPFÉNYES OLASZORSZÁGBA ÉS SPANYOLORSZÁGBA (Folytatás)

Spanyolország – napfényes ország. Valószínűleg ezért van, hogy itt minden élénk, tele van energiával és szenvedéllyel. Ilyen hangulatot teremtenek a spanyol táncok. És a képzőművészek ezeket az érzelmeket, a táncosok mozgásának jellegét és kecsességét élénk telített színekkel adják át.

Milyen színek jelenítik meg a tánc hangulatát? Milyen a festmény színskálája – meleg vagy hideg? Bizonyítsd be a véleményed. Ezek a kompozíciók mit sugároznak, nyugalmat, egyensúlyt (*statikus kompozíció*) vagy mozgékonyt és energiát (*dinamikus kompozíció*)? Hogyan érhető el a kontraszt?

Meleg színek (укр. *теплі кольорі*): piros, sárga, narancs és minden szín, ami ezekből a színekből keverhető.

Képzőművészeti műveltség

Így lehet létrehozni a meleg színek árnyalatait.

 1. változat: Készíts egy legyezőt (karton, flitterek, szalagok, fapálcikák, kétoldalú ragasztószalag).

2. változat: Készíts „Szenvedélyes spanyol tánc” kompozíciót (akvarell). Próbáld meleg színekkel átadni a tánc energiáját.

 Érdeklődj, az előadók milyen módot választottak a flamenco tánc ritmusának érzékeltetésére.

19. SKANDINÁVIA – ZORD ÉS TITOKZATOS VIDÉK

Térjünk át a skandináv országokba – Dániába, Norvégiába, Svédországba. Hans Christian Andersen dán mesemondó hihetetlen történetekkel ajándékozta meg a világot Ole Lukoe bűvészlőről, a Hókirálynőről, a Kis sellőről...

Edward Grieg norvég zeneszerző zenekari szvitet készített Peer Gynt-ről, a vándorról, aki sok éven át kereste a boldogságot.

Edward Grieg. „Peer Gynt” zenekari szvit: „Reggel”, „A hegyi király barlangjában”.

Milyennek képzeled a reggelt? És a titokzatos hegyi barlangot és annak mesés tulajdonosát? Hasonlítsd össze a hallgatott művek kifejezési eszközeit.

DALLAM	TEMPÓ	DINAMIKA
dallamos	mérsékelt	erősödő
induló	gyors	hangos
könnyed	gyorsuló	halk

Gyakorlat. Add elő E. Grieg „Reggel” című művét hangosan. Milyen előadási jelek felelnek meg a jellegének – *legato* (kötve) vagy *staccato* (szaggatottan)? Emlékezz vissza, hogyan írjuk ezeket az előadási jeleket.

MINDIG ÁLMODOZNI KELL

Zene O. Januskevics, szöveg N. Pogrebnyak

Хай на ву-ли-ці мо-роз чи до-щі, треба, щоб теп-ло бу-ло у ду-ші. І то-ді в пох-му-рі

дні, сі-рі дні ми спі-ва-є-мо піс - ні. Тре-ба мрі-я-ти зав-жди в час у-да-чі, в час бі-

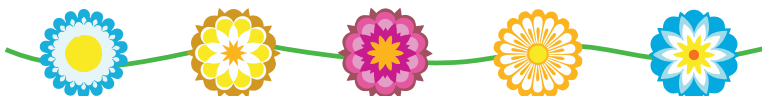

ди, тре-ба мрі - я - ти завж-ди, тре-ба мрі - я - ти завж - ди!

Zenei műveltség

Szvit – több részből álló zenedarab, amelyeket egy téma kapcsol össze.

Dolgozzatok csoportokban. Hozzatok létre együttest. Válasszatok karmestert. Adjátok elő többször E. Grieg „A hegyi király barlangjában” című szvitjének ritmusát, minden alkalommal felgyorsítva a tempót.

pp

ff

Mozogjunk! „*Dal a kis békákról*” (svédül).

Add elő a svéd dal refrénjét, utánozd a hangszerek játékát.

19. SKANDINÁVIA – ZORD ÉS TITOKZATOS VIDÉK

A skandináv országokat a mesés szépségű táj, az északi fény és a vikingekről szóló legendák kötik össze. Vannak itt vízesések, gleccsek, magas hegyek és járhatatlan erdők. Ebben az egyedülálló szépségben érezhető az évezredek lehetete...

Oszd meg benyomásaidat a képen látható északi fényről. Milyen színek dominálnak?

Hideg színek (укр. *холодні кольорі*): kék, cián (égszínkék), lila és minden szín, ami ezekből a színekből keverhető.

Képzőművészeti műveltség

Így lehet létrehozni a hideg színek árnyalatait.

Készíts „Északi fény” tájképet hideg színekkel
(*monotípiá, akvarell, gouache*).

1. változat

2. változat

Szabadidőben, a szüleid vagy ismerősöd segítségével készíts fotót a tájképről, és tedd ki háttérképnek a számítógépedre vagy a mobiltelefonod képernyőjére.

20. SKANDINÁVIA – ZORD ÉS TITOKZATOS VIDÉK (Folytatás)

Skandinávia zord vidékéről legendák, mesék és dalok születtek. Tájai elbűvölték a művészeket, akik szívesen ábrázolták hideg, kifinomult szépségét, mint ezen a képen.

E. Grieg „Peer Gynt” zenéjére balettet rendeztek. A színpadon a művészek előadják a koreográfiai portrékat. Például a hűséges Solveigét, aki sok éven át várta Peer Gynt hazatérését az utazásról, vagy a ravasz Anitrát, aki fantasztikus táncával elvarázsolta az utazót.

Edward Grieg. Peer Gynt szvit: „Solveig”, „Anitra”
(részletek a balettből).

Hasonlítsd össze Solveig énekét és Anitra táncát. Válassz ki jellemző szavakat a zenéhez.

táncos

fürge

dallamos

lassú

lírai

vidám

ritmikus

Énekeld el a svéd gyermekdalt. Figyelj a dallam pontozott ritmusára.

Я пе-чу ма-лень-кий хліб - чик, по - сад-жу йо - го я в піч-ку,
зак - ру-чу його як рав - лик, і смач-ний бу - де сні - да - нок!

Színházi műveltség

Libretto – a balett tartalmának összefoglalása a színészek megjelölésével, akik előadják a szerepeket.

Felvonásköz (antrakt) – a darab felvonásai közötti szünet.

A „Peer Gynt” balett szereplői

Norvégiában évente egyedülálló eseményt tartanak „Ice Music Festival”-t. El tudod képzelni, hogy ezen a fesztiválon minden hangszer jégből készül!

Előadás a jéghangszereken.

Szabadidődben nézd meg a "Hogyan szelídítsd meg a sárkányt" című rajzfilmet, ahol a főszereplők között vannak vikingek is. Ha szeretnél, tudj meg többet ezekről a skandináv harcosokról.

20. SKANDINÁVIA – ZORD ÉS TITOKZATOS VIDÉK (Folytatás)

A művészek, csodálva a természet szépségét, tájképeket festenek a természetből. Néhányan pedig képzeletből ábrázolnak, kitalálnak valami érdekeset, mesését, ami nem látható a környezetünkben. Az ilyen tájképet *fantasztikusnak* nevezzük.

Vannak olyan festmények is, amelyek nem embereket és környezetüket, hanem vonalakat, köröket vagy más alakzatokat ábrázolnak. Ezeket a festményeket tárgyaltan, a természetes ábrázolásától eltérő alkotásoknak nevezzük. Az elsők között rajzolt ilyen kompozíciókat *Hilma af Clint* Svédországból. Név nélküli műveiben különböző érzéseket testesített meg.

? Hasonlítsd össze a képeket. Melyik közülük *fantasztikus* és melyik *tárgyaltan*? Képzeld el, és mond el, mi történik a táj háttérében. Láthatunk-e ilyen képeket a valós életben? Milyen színhatást használt a művész a tájképen?

Képzőművészeti műveltség

Minden festéktípusnak megvannak a maga jellemzői. Tehát, ha egy-színű akvarell- festéket többször egymásra festünk, a szín telítettebbé válik. Az akvarelllel ellentétben a gouache átlátszatlan réteget képez, ami lehetővé teszi, hogy világos színeket helyezhetünk el a sötéteken.

 Figyeld meg, hogy Színecske milyen ügyesen használja az akvarellt és a gouache-t.

akvarell

gouache

 1. változat: Rajzolj fantasztikus tájképet hideg színekkel (*gouache*). Használj a festék felhordására a permetezés és bélyegzés módszerét.

2. változat: Készíts tárgyaltalan kompozíciót körökből és vonalakból (*bélyegzés, gouache*). Fejezz ki vele vidám hangulatot.

 Szabadidődben érdeklődj, hogy melyik skandináv országból származik a gyermekek kedvenc játéka – a Lego konstruktor.

21. MŰVÉSZETI MINTÁK A MELEG ÉGÖV ORSZÁGAIBÓL

Fényes, vendégszerető, lelkes Kaukázus... A hegyek országa, egyedülálló a kórus-polifónia, egyedi és energikus a nemzeti tánc. Például Grúziában a férfiak speciális bőrcipőben, lábujjhegyen táncolnak. Ezt a különlegesen bonyolult technikát a világ egyik csodájának nevezik.

Revazo Lagidze. „Tbiliso” („Basiani” együttes).

Grúz táncok: „Lezginka”, „Horumi” (Szukisvili balett).

Hogyan szólal meg a vokális mű – egyhangú vagy többszólamú? Figyeld meg, hogy a táncosok milyen harmonikusan mozognak. Milyen hangszerek kísérik a táncot? Milyen a mű ritmusa, dallama, tempója és dinamikája?

Mit csinálnak a gyerekek *Nino Csakvetadze* grúz művész festményén? Egyforma a hangulatuk?

KISCSIBÉK

Zene: G. Husseinli, szöveg: T. Mutalibov, M. Jaszkulko fordításában

Ціп, ціп, мо - ї кур-чат-ка, ціп, ціп, ціп, мо - ї ма-лят-ка, ви пух-нас-ті-
 ї клу-боч-ки, ви май-бут-ні мо - ї квоч-ки. Тут втра-ві гус-тій при-вільно
 по-гу-ля - ти мож-на_віль-но. Ой, мо-ї ви кур - чат-ка, ой, мо-ї
 ви ма-лят-ка. Ой, мо-ї ви кур-чат-ка, ой, мо-ї ви ма - лят - ка.
 Ви пух - нас - тень - кі клу - боч - ки!

Tanuld meg azerbajdzsáni zeneszerző dalának dallamát, ne siess. Figyeld a hangodat, pontosan hajtsd végre az összes hangképzést. Figyeld meg, hol vannak a hangjegyek mellett diezek és bemolok.

Képzeld el, ez a dal több mint 50 éves! A világ sok nyelvén éneklik.

Zenei műveltség

Jegyezd meg: ha ezek a jelek \sharp , \flat , \natural a kulcs mellett vannak, akkor érvényesek az egész zeneműre. Zenei jeleknek nevezzük őket. Ha a jel a hangjegy mellett van, akkor csak arra az egy ütemre érvényes.

Three musical staves illustrating key signatures and accidentals. The first staff shows a treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The second staff shows a treble clef with a 4/4 time signature and a natural sign under a note. The third staff shows a treble clef with a 4/4 time signature and a flat sign under a note.

Végezz kifejező mozdulatokat *Tamar Edilasvili* zenéjére „A jövőt csak te választod.”

21. MŰVÉSZETI MINTÁK A MELEG ÉGÖV ORSZÁGAIBÓL

A kaukázusi országok elbűvölnek eredeti művészetükkel, ősi hagyományaikkal és szokásaikkal. Lakosaik nagy figyelmet fordítanak a családi értékekre, az idősebb generáció tiszteletére és a kölcsönös segítségnyújtásra. Tehát nem meglepő, hogy sok műalkotást szentelnek ennek a témának.

? Hasonlítsd össze a műalkotásokat. Melyik alkotáson domborodik ki az ábrázolás? Mit lehet mondani az ábrázolt emberekről?

Dombormű (Relief) (укр. *рельєф*) – a szobrászat egyik ága, olyan alkotás, amely kissé kiemelkedik a sík felületből.

A szobrászok gyakran alkalmazzák a domborműveken az állatok stilizált ábrázolását. A mű textúráját véséssel és domborítással alakítják ki.

1. változat: Készíts domborművet a bárányról (*gyurmával*).

2. változat: Készíts el a „Hattyú” domborzati képet a domborítás módszerével fólián. Ez a technika hasonlít a dombornyomásra (*csekanka*).

Vizsgáld meg, hogy a tankönyvek illusztrációi között vannak-e szobrok, különösen domborművek.

22. MŰVÉSZETI MINTÁK A MELEG ÉGÖV ORSZÁGAIBÓL (Folytatás)

Utazzunk tovább – Indiába, egy gyönyörű egyedi, titkokkal teli országba.

„Először volt a szó. És ez a szó a zene volt” – így van megírva az ősi szent könyvekben. Ezért Indiában a zenéhez és a tánchoz különleges – mágikus a hozzáállás.

Mikola Rimszkij-Korszakov. Az indiai vendég áriája a „Szadko” című operából (részlet).

Indiai tánc.

Milyennek képzeled el az „indiai vendéget”? Hogyan „mesélt” róla a zene?

Milyen művészeti fajokat ábrázolnak az illusztrációk? Jellemezd a táncosok jelmezeit! Hogyan mozognak, énekelnek? Milyen jellemzői vannak a tánc dallamának?

ZÖLD ELEFÁNT

zene: I. Kirilin, szöveg: O. Vrtarjov.

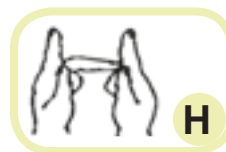

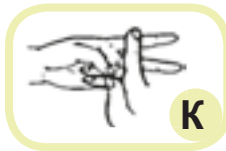

На ос-тро-ві Ла-бем-ба, в за-то-ці Ба-ла-бем-ба жи-
 ли со-бі зви-чай-ні спі - ва-ю-чі сло-ни. Жи-ли со-бі, та й го-ді,
 спі-ва-ли при на-ро-ді, а вран-ці при на-го-ді роз-
 ка-зу-ва-ли сни. *Приспів* Бем-ба ла-бем-ба, бем-ба ла-бем-ба, бем-ба ла-бем-ба ба!

Koreográfiai műveltség

Indiai táncművészen minden mozdulat, gesztus, arckifejezés (mimika) – „elbeszéli a történetet”. A karok és a lábak helyzetének, a mimikának és az arckifejezésnek megvan a maga jelentése. Például, ha az ujjak összezárva vannak, az barátságot jelent.

 Kollektív játék „Rajzoljunk betűket az ujjainkkal”. Próbáljatok sorban létrehozni szavakat. A játék többi résztvevője kitalálja.

 A	 Б	 Г	 H	 O	 C
 K	 И	 T	 У	 X	 P
 Ъ	 Ш	 Л	 Ф	 M	

22. MŰVÉSZETI MINTÁK A MELEG ÉGÖV ORSZÁGAIBÓL *(Folytatás)*

India régóta vonzza a turistákat hihetetlen természetvilágával és elbűvöli őket az egyedi kultúrájával. Az indiai népművészek elsőként kezdtek mintákat készíteni a szöveten.

Indiában minden évben fényes elefántfesztiválokat rendeznek. És lenyűgöző még ebben az országban a csodálatos szobrászat és dekoratív művészet, többek között a festés, ékszerkészítés.

Milyen művészeti fajokat ábrázolnak a fotók?

1. változat: Készíts rajzot egy játékbolt falfestéséhez, a gyermek-szórakoztató központnak, állatkertnek indiai díszítő-motívumokkal (fehér vagy színezett papír, gouache vagy markerek).

2. változat: Készíts kulcstartót elefánt figurával (agyag, sós-liszt gyurma).

Hasonlítsd össze az elefánt indiai díszítő-motívumait Marija Prijmacsenko állatokat ábrázoló képeivel.

23. KELETI MOTÍVUMOK

Jussanak eszedbe Aladin kalandjait a varázslámpával és a Dzsinnel, Ali-Baba és negyven rabló, és a fáradhatatlan mesemondó Seherezádé. Mindezek a fantasztikus szereplők az arab mesékből érkeztek hozzánk. Próbáljunk meg elmerülni velük ebben a varázslatos és titokzatos világban...

Nyikolaj Rimszkij-Korszakov szimfonikus szvitet írt az arab mesék alapján. Mindegyik résznek van programneve:

I. A tenger és Szindbád hajója

II. Kalander herceg története

III. Mese a kis hercegről és a kis hercegnőről

IV. Bagdadi ünnepség – Zátonyra-futás.

Mikola Rimszkij-Korszakov. „Seherezádé” szvit (részletek).

Milyen történeteket „mesélt” a zene? Bizonyítsd be, hogy ez a mű – szvit. Hasonlítsd össze a szvit részeinek tartalmát az illusztrációkkal.

MESEVILÁG

Zene: M. Vedmederi, szöveg: N. Bony.

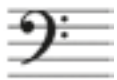
У каз - ці ви - гад - ка жи - ве і щи - ра
 прав - да. В ній пов - но при - стра - стей, не - зви - да - них до -
 ріг. Ве - сел - ки квіт - нуть в них, іс - крять - ся зо - ре -
 па - ди, щоб ди - ву - ва - тись ни - ми ко - жен зміг.

A dal előadása során figyelj az intonáció tisztaságára. A dallam bonyolult részeit énekelj el külön, lassabb tempóban.

Zenei műveltség

– ez a basszuskulcs. Az alsó regiszter hangjainak írásakor használjuk.

Figyeld meg a szultán és Seherezádé témáinak kottáját. Emlékezz vissza, milyen regiszterben hangzanak. Gondolkodj el azon, miért vannak különböző kulcsban írva a szvit szereplőinek dallamai.

Szultán

Seherezádé

Hallgass arab dallamokat. Válassz közülük olyanokat, amelyek segítenek enyhíteni a fáradtságot.

23. KELETI MOTÍVUMOK

Az animáció művészete lehetővé teszi, hogy ne csak halljuk, hanem láthassuk is a mesét. Az animátorokkal együtt idézd fel Aladdin kalandjait az „Ezeregy éjszaka” mesegyűjteményből. A művészek fantáziája megváltoztatta ennek a keleti mesének a cselekményét és még a hőseit is.

Mesefilm „Aladin csodalámpája”
(részletek).

Nevezd meg a mese hőseit. Emlékezz vissza, hány filmkocka szükséges, hogy elkészüljön egy másodperc rajzfilm. A kelet dekoratív díszítő- művészetének mely tárgyai lettek amesék és filmek „szerelői”? Hasonlítsd össze az ábrákon a valódi tárgyakat – szőnyeget és lámpát – a stilizáltakkal a rajzfilmből.

Színecske úgy döntött, hogy létrehoz egy mozgó részekkel rendelkező babát. Először felidézte az emberi alak arányait, megrajzolta a különböző részleteket, majd összekötötte őket. Nézd, milyen baba lett!

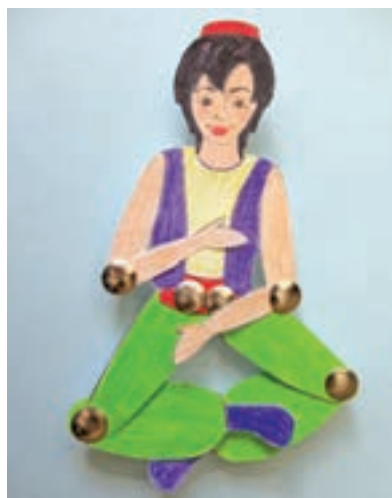
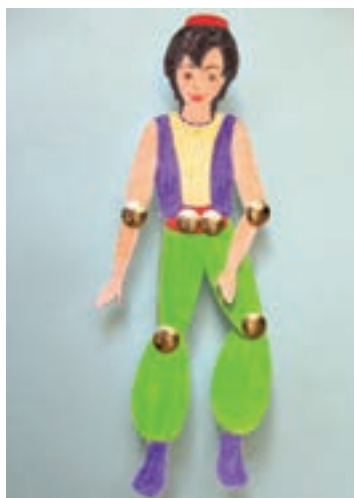

Dolgozzatok párokban. Készítsétek el Aladin és Jázmin mesefiguráit mozgó részekkel (*színes papír, markerek, ceruzák*). Dolgozzatok a lent megadott képkockák sorrendje szerint.

1. változat: Jázmin hercegnő.

2. változat: Aladin.

Rajzolj alapot a rajzfilmhez (tájkép, szőnyeg és lámpa ábrázolása, stb.), tedd rá a babákat és hozz létre mozgó képkockákat.

24. KELETI MOTÍVUMOK (Folytatás)

Tovább utazva meglátogatjuk a Távols-Kelet országait – Kínát, Japánt, Koreát. Reméljük, ismerősek számodra a japán rajzfilmek, melyeket „anime”-nek nevezünk. És elbűvölnek a szokatlan hosszított (hosszúkás) képek a hieroglifákkal, az épületek ívelt teteje és a különféle hangszerek.

Jo Hisaisi. „Az élet körhintája” Keringő a „Járkáló vár” mesefilmből „Csellista Gosyu”, „Arany húr” (részletek).

Kínai népi dallam.
P. Csajkovszkij. Kínai „Tea” tánc a „Diótörő” című balettből.

Emlékezz vissza a dúr és moll zenei jellemzőire. Ezeket a hangnemeket az európai zenében alkalmazzák.

A Távols-Keleti országok zenéjében egy másik hangnemet alkalmaznak – a pentatóniát, amelynek különleges hangzása van.

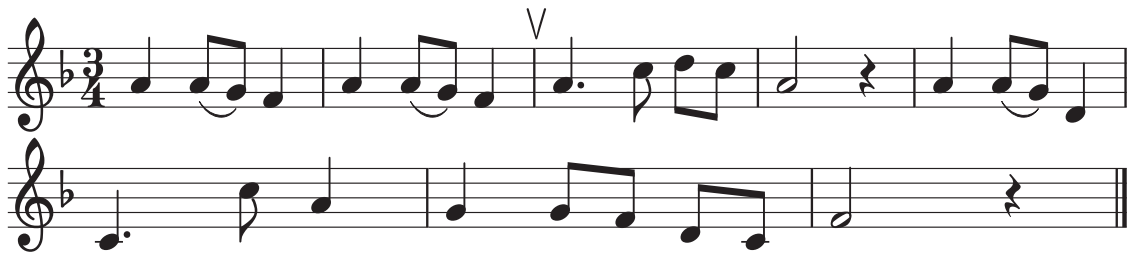

Rögtönöz a zongora fekete billentyűin.

HIBISZKUSZ

Dolgozzatok párokban.

1. változat: Találjatok ki szöveget a megadott népi dallamhoz a hibiszkusz virágról.

2. változat: A zongora fekete billentyűin improvizálva, találjatok ki dallamot Qu Yuan verséhez. Összpontosítsatok a sémákra.

Tavasszal virítanak az orchideák,

Ősszel pedig – krizantémok.

A virágok virítanak, virítanak...

Japánban népszerű a virágok elrendezésének művészete – az *ikebana*.

Hol találkoztál a mindennapi életben csodálatos virágdíszekkel? Jellemezd a japán népviseletet a babákon.

Nézd meg otthon Hayao Miyazaki japán rendező egyik rajzfilmjét: „Szomszédom, Totoro”, „SzellemeK vitték el” és egyebek. Az események valóságok vagy fantasztikusak? Figyeld meg, hogyan teremt a zene különleges atmoszférát a filmben.

24. KELETI MOTÍVUMOK (Folytatás)

Ismerjétek meg a sárkányrobotot, Art-Robi egyik barátját. Ez az interaktív játék segítette utazóinknak, hogy részt vehessenek a kínai „lámpások” ünnepén. Mindenkit meglepett a sárkány család sok tagjai. Ezt a fantasztikus lényt keleten a jóság és a bölcsesség szimbólumának tartják.

? Írd le a kínai sárkány alakját, színvilágát, díszítését a kínai lámpás fesztiválon.

A Lámpás Fesztivál fényűző látvány tűzijátékkal. Az utcák, házak különböző méretű, alakú és színű lámpákkal vannak díszítve. Ez egyfajta hagyományos kínai dekoratív művészet. Kedvenc ünnepi szórakozás – a sárkánytánc, amit csoportban adnak elő.

Kínában a sárkányokat lerajzolják, kivágják papírból, különféle anyagokból készítik őket. A szokatlan díszítésnek köszönhetően, fantasztikusan néznek ki!

Hasonlítsd össze a sárkányok szobrászati portréit. Az illusztrációkon ábrázolt művek közül melyik dombormű?

1. változat: Az utazás benyomásainak hatására Színecske elkészítette a sárkány képét. Vágd ki a saját sárkányodat (*vitinanka, színes papír*).

2. változat: Készíts egy játékot „Sárkányka, a barátom” (*Lego, háztartási anyagok stb.*).

Találj ki képregény-történetet a kínai sárkányról, használd a Pixton képregény-tervezőt. Ez a webhely segít a karakterek kialakításában, háttérképek és egyéb elemek létrehozásában.

25. AMERIKA ÉS AFRIKA RITMUSA ÉS SZÍNEI

Miután átrepültek az óceánon, utazóink Amerikába érkeztek. Ott található a Walt Disney Filmstúdió, ahol sok rajzfilm született, amelyeket a világ minden táján szeretnek a gyerekek.

Walt Disney stúdió mesefilmje (részletek). Dallamok keveréke.

Claude Debussy. „Baba süti-séta (kalácstánc)”.

Milyen táncmozdulatokat lehet elképzelni a süti-séta (kalácstánc) zenéjére? Emlékezz vissza a rajzfilmekre, amelyek szereplőit felismered. Melyikük kedves, vidám, őszinte és melyek gonoszak és alattomosak? Magyarázd meg a véleményedet!

Játék „Találd ki a rajzfilmet a dal alapján”. Találjátok ki, melyik rajzfilmről van szó, táncmozdulatokkal kíséritek a játékot.

Süti-séta (kalácstánc) (fordítás: "séta a pitével") (укр. кек-у́ок) – afro-amerikai tánc, amelyet általában egy bendzsó, gitár vagy mandolin kísérettel adnak elő.

GYERMEK DZSEZZ

I. Hrisanidi zenéje

Ди-тя-чий джаз – це су-пер-клас! Ді-тям до впо-до-би віч-ний джаз.

Флей-ти і тром-бо-ни, тру-би, сак-со-фон і кон-тра-бас.

Mielőtt megtanulnád a dallamot, tapsold el a ritmusát, figyelj a szinkópákra. Add elő a „kalácstánc” ritmusát.

bendzsó

Dolgozzatok csoportban. Olvassátok a szöveget felváltva. Versenyezzetek, ki tudja gyorsabban!

Az amerikai utazás számos jó benyomással ajándékozta meg barátainkat, akik a filmművészet fana-
kusaivá váltak. A filmstúdióban sétáltak, megismerkedtek a filmkészítés
jtelmeivel. Itták a ko-
kus sze-
plők próbáit, akik megneveltették őket a csoda esernyőkkel, szem-
vételezték a színházi kellékeket és a „moulaget”, megtudták a k-
m készítésének t-
kait. Kiderült, hogy a filmkészítés összetett, hosszú és radságos folyamat, a-
ben a ndező, a sze-
plők, a rajzfilmkészítők és más szakembe-
k az elképzelt fantáziákat átalakítják filmalkotásokká.

Szabadidőben készíts egy bendzsót otthon fellelhető anyagokból. Mesefilm „Trollok. Világ körüli turné”.

25. AMERIKA ÉS AFRIKA RITMUSA ÉS SZÍNEI

A gyerekek szerte a világon rajzfilmeket néznek. Lenyűgöző történeteiket mesélik el bennük a kedvenc szereplők. Különösen érdekes kalandok történnek az olyan állatokkal, amelyeknek saját jellemük és szokásaik vannak.

Mesefilm „Yakari”, „Yakari és a grizzly” c. epizód (részletek).

Jusson eszedbe, melyik rajzfilmből valók ezek a szereplők, nevezd meg őket. Melyik állatról szóló rajzfilm tetszett neked a legjobban? Hasonlítsd össze az állatok valós és művészi (stilizált) képeit.

Képzőművészeti műveltség

Az állat rajzolásakor figyelembe veszik a testrészek közötti arányokat. Ha az állat áll vagy ül, az alakját *statisztikus* ábrázolják, vagyis nyugalomban. Ha pedig mozog, *dinamikus* kompozíciót hoznak létre.

 Határozd meg, melyik barátod rajzolt *dinamikus* kompozíciót.

 1. változat: Készíts festői képet egy grizzly medvéről (*gouache*). Gondold át, hogyan lehet a legjobban ábrázolni az állat szőrét a képen.

2. változat: Dolgozzatok csoportokban. Rajzolj egy kompozíció sorozatot „A kis indiánok kalandjai” címmel a „Yakari” c. rajzfilm alapján (*gouache*).

 Szabadidőben készíts képregényt Yakariról, a sziú indiánról, akinek ritka ajándéka van – beszélni tud az állatokkal.

26. AMERIKA ÉS AFRIKA RITMUSA ÉS SZÍNEI (Folytatás)

Tudod-e, hol van a legforróbb hely bolygónkon? Természetesen, Afrikában. Utazzunk oda!

„Kezdetben a Teremtő teremtett egy dobost ...” – mondják egy afrikai legendában. Valójában a dobos nagyon fontos személy a földgolyónak ezen a részén. A ritmusok alkotják az afrikai zene alapját. Elterjedtek a különböző formájú ütőhangszerek – az apró csörgőtől kezdve a 2 métertől is magasabb óriás dobig. Közülük sok természetes anyagból készül: szárított tökből, száraz fa darabjából stb.

Afrika hangszerei.

Milyen hangszerek dominálnak Afrikában? Oszd meg benyomásaidat a mesteri előadással kapcsolatban.

Torna perc „Vidám Afrika”.

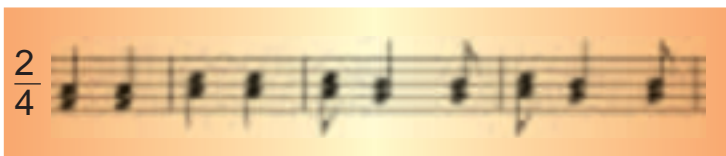
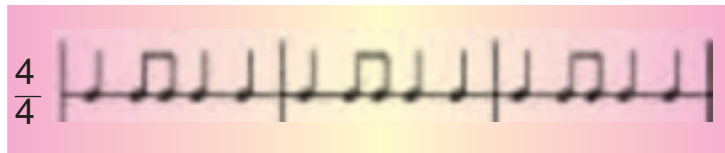
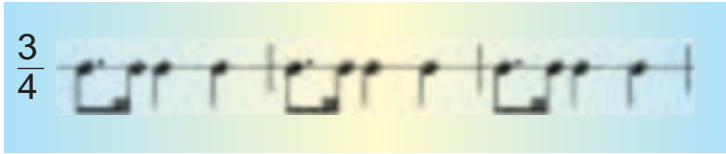

„Csunga-csunga” (V. Sainszkij zenéje, ukrán szöveg: M. Demkiv), zenei melléklet, 127. oldal

Idézd fel a különböző típusú ritmusokat – egyenletes, pontozott, szinkópált. Hajtsd végre a ritmikus rajzokat, és határozd meg a ritmus típusát. Improvizálj és készíts sajátot. Mutasd meg a barátaidnak, amit kitaláltál.

Csoportmunka. Játssz le a ritmikus kottát, előbb hajtsd végre piano az Andante tempójában, majd forte az Allegro tempójában.

Afrikai dobok

Szabadidőben készíts ütőhangszereket otthon fellelhető anyagokból. Improvizálj az afrikai táncok ritmusát.

26. AMERIKA ÉS AFRIKA RITMUSA ÉS SZÍNEI (Folytatás)

Afrika csodálatos kontinens. Határtalan területein különféle állatok élnek, amelyek felkeltik az állatokat ábrázoló művészek figyelmét. Büszke oroszlánok, hatalmas elefántok, mozgékony antilopok, csíkos zebrák, fenséges zsiráfok, zajos majmok, színpompás madarak kelnek „életre” rajzaikon. Ez a sokszínűség tükröződik a tinga-tinga festményeken, amelyek Afrika ismertetőjévé váltak.

Figyeld meg a képet, nevezd meg az állatokat, melyeket felismertél. Ezek az állat ábrázolások dekoratívak vagy valóság-hűek? Emlékezz vissza, mit jelent a stilizálás. Mi egyszerűsödik a stilizált rajzon? Magyarázd el a tinga-tinga állat-festmény példáján!

Képzőművészeti műveltség

A színekben a kontrasztos (ellentétes) színek egymással szemben helyezkednek el. Használatuk a képen élénkebbé teszi az ábrázolást.

Rajzolj afrikai állatokat és madarakat, tinga-tinga díszítő módon (*gouache*). Alkalmazz stilizálást.

Hozz létre egy animációt a „Tinga-tinga” rajzfilm alapján. (16. sorozat „Miért van a zsiráfoknak hosszú nyaka”).

27. A JÖVŐ VÁROSA

A világ körüli művészeti utazások, valószínűleg, gazdagították elképzeléseidet bolygónk szépségéről. De itt az ideje visszatérni szülőföldünkre – Ukrajnába. Utazó barátaink Hangocska, Színecske és Art-Robi elkezdtek fantáziálni a jövő művészetéről, arról, hogy milyen lesz álmaik városa.

Hangocska fantasztikus története csodálatba ejtett azzal, hogy a jövő városában mindenhol „színes zene” hangzik majd. Az utcákon és a tereken zenés szökőkutak villognak, világos színű szimfóniákat adnak elő. Mint például a „Fantasztikus Szofijivkai” parkban.

Reggel, amikor a gyerekek iskolába mennek, a felnőttek pedig munkába, vidám indulókat hallani mindenhol. Az üzletekben és irodákban, vasútállomásokon és repülőtereken az emberek különféle zenei „flash-mob”-ok részesei lesznek. A gyerekek már kiskoruktól kezdve fellépnek híres énekesekkel és a hangszeres virtuózzal.

Gyerekek az *André Rieu* szimfonikus zenekar szabadtéri koncertjein. *Igor Poklad*. Varázshegedű (Nina Matvijenko, Anasztaszia Petrik – Eurovíziós győztesek).

A flash mob (укр. *флешмоб*) egy tervezett tömeges rendezvény nagy csoporttal, az emberek hirtelen előre meghatározott cselekvéseket hajtanak végre.

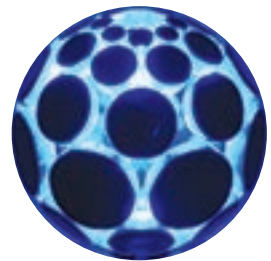
BARÁTSÁG TÁNCA

Zene: *M. Balema*, szöveg: *P. Karasz*

Помірно

Бі - лі, жов - ті, тем - но - шкі - рі - всі ми ща - стя
 ко - ва - лі. Нас є - дна ве - ли - ка ві - ра
 в мир і ща - стя на Зем - лі. Нас є - дна ве -
 ли - ка ві - ра в мир і ща - стя на Зем - лі. Ува - ува

Art-Robi azt tanácsolta Hangocskának, hogy vegye be a jövő városának projektjébe a zenei játékgépeket, számítógépes játékokat, szintetizátorokat és az elektronikus eszközöket, hogy minden gyermeknek legyen lehetősége nem csak zenét hallgatni, hanem karaokét énekelni, új hangszíneket improvizálni.

Képzeld el, milyen hangszerekkel állnak elő a feltalálók a jövőben. Ha kedved tartja, rajzold le a szökőkutak „színes zenéjét”.

27. A JÖVŐ VÁROSA

Színecske így nevezte el fantasztikus projektjét: „A természet himnusza”. Ő kertvárosról álmódzott, amelyben a házak nem lesznek szürke felhőkarcolók vasbetonból, hanem öko-piramisok, teljesen fákkal és virágokkal borítva. A növényeket az erkélyekre, verandákra és lépcsőkre ültetik a falak mentén, a házak tetején pedig hangulatos mini-parkot alakítanak ki. Az ilyen függő „mennyei kertekben” (Sky gardens) az embereknek összhangban kell élnie a természettel, friss levegőt lélegezni és gyönyörködni a madarak énekében.

Színecske nem feledkezett meg a gyermekek szórakozásáról sem. Számos játszóteret tervezett: vízi-park makettje vízesésekkel és meredek dombokkal, tükrös akvárium a tengerek és óceánok egzotikus lakóinak.

Makett (Elrendezés) (укр. макет) – egy építészeti szerkezet mintája, annak kicsinyített mása különböző anyagokból.

A barátok érdekes történeteit hallgatva a Art-Robi úgy döntött, hogy ötvözi a zenei és a környezeti projekteket, és egy képzeletbeli álmvárost hoz létre a számítógépen. A technológia és dizájn segítségével a robotok úgy alakították át a jövő házáat, hogy az a kényelmes megélhetés közegévé váljon.

„Álmváros” kollektív projekt.

1. változat (építészek csoportja). Tekintsétek meg a tankönyv illusztrációit (112., 113. o.), rajzoljátok meg álmaitok városát (*ceruzák, filctollak, festékek – választhatsz*).

2. változat (építők csoportja). Készítsétek el a város makettjét (*bricolage technika, anyagok: dobozok, műanyag edények, Lego konstruktor, régi háztartási cikkek stb.*).

Az szünet alatt a szülők vagy más szeretteid segítségével fejezd be a projektet a számítógépen.

ELLENŐRIZD TUDÁSODAT!

Hangocska feladatai

1. Milyen táncokat mutatnak be az illusztrációk?

2. Magyarázd el, hogyan értelmezed a „kánon” szót.

3. Mely népekre jellemzőek ezek a hangszerek?

4. Képzeletben egyesítsd a kirakókat. Milyen zenei jellemzői vannak ezeknek a zenei műveknek?

Színecske feladatai

1. Nevezd meg a szobrok típusait.

2. Magyarázd el, hogyan értelmezed a szimmetriát és az aszimmetriát a művészetben.

3. Nevezd meg a dekoratív művészet típusait az illusztrációkon.

4. Nevezd meg a grafika, a festészet és a szobrászat kifejezési eszközeit.

Hangocska és színecske feladatai

1. Milyen „zenei” kifejezések vonatkoznak a koreográfia művészetére?

barcarola

menüett

tarantella

2. Rendezd a szavakat a megfelelő művészi ládába. Melyik szó felesleges?

szobrocska

animáció

tempó

forma

makett

vonás

képeslap

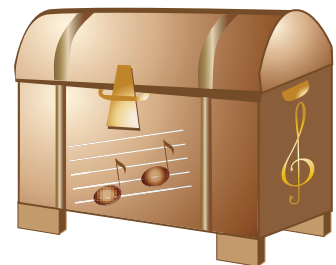
filmesítés

tájkép

hangjegyek

szinkópa

flash mob

3. Az alábbi rajzfilmek közül melyiket szentelték a zenének?

4. Készítsetek szelfit. Számítógépes programok segítségével, a barátaidal alkossatok egy fotókollázst „Barátaim”.

KISSZÓTÁR

Hangocska ábécéje

A cappella – hangszeres kíséret nélküli ének.

A csembaló – egy ősi billentyűs hangszer.

A szimfonikus zenekar – egy zenészekből álló csoport, amely vonós, fúvós, ütős hangszereken játszó előadókból áll.

Az Arkan – egy ukrán népi férfi tánc, gyakori Ukrajna nyugati részén. Különböző figurákkal körben adják elő, fejszékkel.

Az együttes – két vagy több előadóból álló zenészek csoportja, akik együtt zenélnek.

Az orgona – fúvós billentyűs hangszer.

Ciklus – zenei alkotások (vagy részek), amelyeket egy közös gondolat egyesít.

Cover verzió a könnyűzenében – új értelmezés, az eredeti híres zenemű feldolgozása (kreatív feltárása).

Hangnem – a hangok következetes sora magasság szerint

Hangszín – a hang egyik fő tulajdonsága, amely megkülönbözteti egymástól az emberek vagy hangszerek hangjának árnyalatait.

Naptári-ünnepekhez kötődő dalok – népdalok, melyeket bizonyos szertartások alatt énekelnek, az évszaknak megfelelően.

Regiszter – a hang vagy hangszer hangja, melyek magassága eltérő (magas, közepes, alacsony).

Rondo (az olasz "körmozgásból") – egy zenei forma, amelyben többször megszólal a téma, amely váltakozik a különböző epizódokkal.

Szinkópa – a hangsúly áthelyezése erősről a gyengére.

Szünet – a zenemű hangzásában történő pillanatnyi csend (szünetel a hangzás).

Szvit – több részből áll zenedarab, amelyeket egy téma kapcsol össze.

Variációk – egy zenei forma, ahol a téma és annak változatai hangzanak el.

Színecske ábécéje

A festészet – a képzőművészet egyik műfaja, festékekkel való festés.

A porcelán – egyfajta fehér színű kerámia.

A portré – egy személy vagy embercsoport festett, szobrászati vagy fényképes ábrázolása.

A sordísz – egy minta, ami az elemek ritmikus ismétlésére épül.

Animalista ábrázolás – állatokat ábrázoló kép.

Aszimmetria – a szimmetria hiánya.

Csendélet – virágok, zöldségek és gyümölcsök, valamint használati eszközök ábrázolása a képzőművészetben.

Dekorálás – a színpad művészi kialakítása a darabhoz.

Dekoratív iparművészet – háztartási termékek készítésének és díszítésének művészete.

Dombormű – a szobrászat egyik ága, olyan alkotás, amely kissé kiemelkedik a sík felületből.

Építészet (architektúra) – épületek, házak, terek, parkok létrehozásának művészete.

Illusztráció – a történetet kísérő rajz.

Képeslap – egyfajta grafika. A nyomtatott termékek közé tartoznak.

Képregény – rajzok sorozata, általában rövid szövegekkel, amelyek összefüggő elbeszélést hoznak létre.

Kovácsolás – fémek megmunkálása meleg kovácsolással.

Makett (Elrendezés) – egy építészeti szerkezet mintája, annak kicsinyített mása különböző anyagokból.

Mozaik – a kép vagy minta, amely színes kövek, üveg, kerámialapok és egyéb anyagok felhasználásával készül.

Sziluett (Árnykép) – a tárgyak egyszínű ábrázolása, élesen megrajzolt körvonalakkal.

Szimmetria – a kompozíció egyes elemeinek elhelyezése a középvonaltól (szimmetriatengelytől) arányosan.

Színhatás (kolorit) – a színek harmonikus kombinációja a kompozícióban.

Szobrocska – fa, csont, porcelán, agyag, kő, fém vagy egyéb anyagokból készült kis szobor.

Tájkép – a tájak ábrázolása a képzőművészetben.

Vitinanka – figurák kivágása papírból, amit kettő vagy többször összehajtottunk, a dekoratív díszítő művészet egyik fajtája

Hangocska és Színecske ábécéje

A film – a mozi művészeti formája, amelyben a színészek játszanak.

A flash mob – egy tervezett tömeges rendezvény nagy csoporttal, az emberek hirtelen előre meghatározott cselekvéseket hajtanak végre.

Amulett – mágikus tárgy, mely megvédi, védelmezi a tulajdonosát.

Anime – a rajzfilmek általános elnevezése Japánban.

Előadási jelek – utasítások, melyek a zeneművek előadására vonatkoznak.

Folklór – népművészet, amelyet mesék, legendák, közmondások, mondások, dalok őriznek.

Kollázs – különböző tárgyak, képek kombinációja egységes kompozícióvá.

Kompozíció – egyes alkotóelemek összekapcsolása egységes műalkotássá.

Megfilmesítés – irodalmi művek reprodukciója a mozi és a TV eszközeivel.

Múzeum – intézmény, ahol a természet és a kultúra emlékeit őrzik, a művészeti múzeumokban a művészeti alkotásokat.

Rajzfilm – a filmművészet ága, melynek szereplői babák vagy művészek által rajzolt karakterek.

Ritmus – rövid és hosszú hangok váltakozása a zenében, néhány részlet ismétlődése vagy váltakozása a képzőművészetben, különösen a sordíszben.

Tárlatvezető – az a személy, aki a kiállítás anyagát bemutatja a látogatóknak.

Vonások – egy hirtelen mozdulattal húzott vonalka a képzőművészetben.

ZENEI FÜGGELÉK

KÉK SZEMŰ BOLYGÓM

O. Januskevics zenéje, N. Pogrebnyak verse.

Мо-я пла - не-та – зір-ка між сві-та-ми. Як віль-ний птах

ле - тить у май-бут-тя! _____ Зіг-рі-та сон-цем,

мрі-я-ми, піс - ня - ми, ___ цві-те са-да - ми, ___ жи - ве тру-

да - ми, ___ да-ру - є нам ча - рів - ну мить жит - тя!

2. О Україно, земле неозора.
Широкий степ і золоті поля,
Блакить небесна, тихий шепіт моря,
Моє спасіння
В добрі і горі,
Тобі вклоняюсь, доленько моя.
3. Я п'ю добро з джерел твоїх магічних
І чистоту із прадідів-лісів.
Живи на радість, матінко, довічно,
Квітуй на волі
На добру долю,
Щоб не скінчився рід твоїх синів.
4. У нас в руках планета синьоока,
Священний скарб звабливої краси.
Цей світ любові, дар віків глибоких,
Наш дім єдиний
Спаси, людино!
Прекрасне завтра на Землі спаси!

A SZÍV RITMUSÁBAN

zene: *Ruslana Lizensko*, szöveg: *Szasa Polozsinszki*

Є у кож-но-го з нас лай-ла-ла-ла, в сер-ці мрі-я сво-я! Зна-ю
я, зна-єш ти, лай - ла - ла - ла, це не сон. То при-
йшов но-вий час, лай - ла - ла - ла, зна - єш ти, зна-ю я: до - сьг-
ну - ти ме - ти, лай - ла - ла - ла, мож - на тіль - ки ра - зом!

1. Я хочу, щоб моє дерево було зеленим,
Щоб зла сокира його ніколи не торкалася!
Щоб колискова бабусина знов прийшла до мене,
І щоб зі мною назавжди зосталася!
Я хочу, щоб мій будинок був високим і гарним,
Щоб поруч зі мною жили привітні люди!
Щоб кожне добре діло не лишалось марним,
І щоб було так завжди та усюди!
А я хочу, щоб моя річка була чистою.
Бо я влітку дуже люблю в ній купатися!
А ще хочу, щоб сонце посмішкою променистою
Не забувало кожного ранку зі мною вітатися!
А я просто люблю збирати квіти,
Дихати їхніми п'янкими ароматами!
Я кожному новому другу по-справжньому радітиму,
«Дай-да-на-да» з ним весело співатиму!

Приспів:

Є у кожного з нас
В серці мрія своя!
Знаю я, знаєш ти –
Це не сон!

То прийшов новий час –
Знаєш ти, знаю я –
Досягнути мети
Можна тільки разом!

2. А я хочу, щоб мої друзі ніколи не плакали,
І щоб кожен пишався великою родиною!
Ми всі вчимося жити, і мені не однаково,
Ким я стану, коли виросту.
Та головне – щоб був людиною!
А до мене прилетіла ластівка,
І гніздо лаштує під моєю стріхою!
Моє серце розривається від щастя,
І я готовий (-ва) поділитися своєю втіхою!
Над своєю землею пропливу разом
з хмарами...
Пролечу над нею разом з лелеками...
Чи можуть бути гори чужі такими гарними?
Чи можуть бути степи такими далекими?
Всі ми діти землі казково-чарівної!
Кожен з нас став її малою частиною!
Всі ми діти країни єдиної!
Всі ми є сім'єю єдиною!

VIDÁM DALOCSKA

I. *Tanacsak zenéje és szövege*

Як-що сум-но то-бі удо-ро-зі, по-руч дру-зів з то-бо-ю не
ма, ти зга-дай на-шу піс-ню ве-се-лу і пов-то-рюй зна-йо-мі сло-
ва. *Приспів* «Хай пі-сень-ка ве-се-ла на За-хід і на Схід ле-
тить вміста і се-ла, не-се, не-се при-віт. Не-хай ї-ї спі-ва-ють до-
рос-лі і ма-лі, у-сі, хто лю-бить піс-ню на зем-лі.
Усі, хто лю-бить піс-ню на зем-лі.

2. Може, ти десь далеко від дому
І тебе перестріла біда,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова!

Приспів.

3. У мандрівку подався ти, друже,
Щоб побачити світу дива,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова!

Приспів.

SZÍNECSKE (BARVINKA) ANYANYELVE

zene: M. Zsabljak, szöveg: I. Dragun

Помірно

1. У - кра - їн - ську рід - ну мо - ву бать - ки да - ру - ва - ли,
че - рез все жит - тя лю - би - ти ї - ї на - ка - за - ли.

2. Веселковою своєю
Змалечку горджуся,
І до неї, як до неньки,
Я тепер горнуся.
Барвінкову мову рідну
Цінувати знаю
І зелену їй дорогу
Устеляти маю.

3. З веселковою красою
Щодень розмовляю

Та у своїм ріднім краю
Її величаю.
Між барвінковим розмаєм
Чиста, мов криниця,
Не забруднювати, пити
Нам її годиться.

4. Той, хто рідну мову-неньку
Любить й поважає –
Барвінкове, веселкове
Усе життя має.

НОРАК

O. Zlotnik zenéje, L. Jamkov verse

Що б зро - бить та - ке ве - се - ле, щоб в у - сіх - у - сіх о - се - лях
ді - ти ра - діс - ні бу - ли? Ну - мо! Ра - зом по - ча - ли!
Приспів
Гей! Гоп, го - па - ка, ось то - бі мо - я ру - ка!
У - зя - ли - ся всі за ру - ки, ви - ще, ви - ще за - каб - лу - ки!

2. Що б зробити таке хороше,
Щоб розвіялась пороша,
І на вулиці моїй
Заспівали солов'ї?

Приспів.

3. Що б зробити таке важливе,
Щоб усі були щасливі?
Ти і я, вони і ми,
Ну, подумайте самі.

Приспів.

POLKA

zenéje és szövege népi eredetű

Ся - є в не - бі со - неч - ко, со - неч - ко, зо - ло - те - є до - неч - ко,
до - неч - ко. Про - сить ві - тер хма - роч - ку, хма - роч - ку: «Гей! Стан - цю - єм
по - леч - ку, по - леч - ку!» Тра - ля - ля - ля, тра - ля - ля - ля. Гей! Стан -
цю - єм по - леч - ку, по - леч - ку! по - леч - ку.

2. Струни скрипки тонкі, тонкі,
Звуки флейти дзвінкі, дзвінкі,
Грайте, труби, голосніш, голосніш,
Танок буде веселіш, веселіш.

Приспів:

Тра-ля-ля ля тра-ля-ля ля/
Танок буде веселіш, веселіш! / 2 р.

3. Руки самі хлопають, хлопають,
Ноги самі тупають, топають.
Дружать танець з піснями, піснями,
Гей, співайте всі з нами, всі з нами!

Приспів:

Тра-ля ля-ля тра-ля-ля ля/
Гей, співайте всі з нами, всі з нами!!!

BULYBA (GUMÓ)
Belorusz népdal-tánc

Гар-ні, гар-ні буль-буз пе-чы у тор-бач-ку да на пле-чы,
у тор-бач-ку да ня-сі. Ска-жеш «дзя-куй», як з'я-сі.
Трам-там-там, та-ра-та-та-там, ска-жаш «дзя-куй», як з'я-сі.

Приспів:

Трам-там-там, та-ра-та-та-та-там,
Скажаш дзякуй, як з'ясі.
Трам-там-там, та-ра-та-та-та-там,
Трам-там, ці-рам, та-ра-ра-рам.

2. Бульбу пякуць, бульбу вараць,
Бульбу ядуць, бульбу хваляць.
З бульбы клёцкі, з бульбы каша,
Вось такая доля наша.

Приспів:

Трам-там-там, та-ра-та-та-та-там,
Вось такая доля наша.
Трам-там-там, та-ра-та-та-та-там,
Трам-там, ці-рам, та-ра-ра-рам.

PÁSZTOR

Francia népdal

Помірно

Гра-є, гра-є пас-ту - шок, кли-че вів-ці на лу - жок.
Тіль-ки не-бо за-па-ла-є, візь-ме хлі-ба він та й гра-є:
«Ту-ру – ту-ру, та-ра - ра», – чу-ти з на-шо - го дво-ра.

2. Трави – срібні від роси,
Скрізь пташині голоси.
Соловейко сів на гілку,

В руки хлопчик взяв сопілку:
«Ту-ру, ту-ру, та-ра-ра,
Нам на луки вже пора».

BARÁTSÁG ÉS BARÁTSÁG

zene: L. Dzhemaladinova,
szöveg: M. Pugach, L. Dzhemalyadinova, N. Kononenko.

Дру-жить бджіл-ка з кві-та-ми, з пта-шко-ю – зо-ря.
Дру-жить лис-тя з ві - та - ми, з па - ру - сом – мо-ря.
Зем-лю зроб-лять каз - ко-ю скіль-ки доб-рих рук,
Крим зіг - рі - ють лас - ко-ю друж-ба і дост-лук!

HÓ

Zene és szöveg: *D. Ptasinszka*

Від- шу-мі-ло лі-то смі-хом і піс-ня-ми, ще-бе-том пта-ши-ним, го-мо-ном до-ріг...
Дов-го о-сінь пла-ка-ла сі-ри-ми до-ща-ми, а те-пер за вік-на-ми сніг...
Приспів
А те-пер за вік-на-ми сніг... Бі-лий сніг, не зни-кай, будь лас - ка, хай на-
ді-я вду-ші зо-рі - є, хай три - ва - є зи-мо-ва каз - ка, і збу-
ва - ють - ся світ - лі мрі - ї.

2. У краї далекі відлетіло літо
З клином журавлиним, наче уві сні.
За вікном холодним заметіль і вітер,
Та спокійно й тепло мені. *Приспів*

CSÁRDÁS

Magyar néptánc

Гей, да-вай-те ра-зом з на-ми цей та-нок стан-цю-єм вправ-но!
То в о-дин-ці, то по - пар - но, до впо-до-би чар - даш нам.

Töltsd le a zenei alkalmazást.

TARTALOM

1. A gyermekeid vagyunk, Ukrajna!

4	1. Gyönyörködünk a Föld szépségében	6
8	2. Gyönyörködünk a Föld szépségében (Folytatás)	10
12	3. Évszázadok művészete	14
16	4. Évszázadok művészete (Folytatás)	18
20	5. Művészet és egészség	22
24	6. Művészet és egészség (Folytatás)	26
28	7. Barátságos szláv körben	30
32	8. Barátságos szláv körben (Folytatás)	34
36	9. Vendégségbe a magyarokhoz, románokhoz és moldávokhoz	38
40	10. Vendégségbe a magyarokhoz, románokhoz és moldávokhoz (Folytatás)	42
44	11. Nemzeti motívumok a krími tatárok és a görögök művészetében	46
48	12. Nemzeti motívumok a krími tatárok és a görögök művészetében (Folytatás)	50
<i>Ellenőrizd a tudásodat!</i>		52

2. Utazások országokba és kontinensekre

54	13. Utazás Németországba és Ausztriába	56
58	14. Utazás Németországba és Ausztriába (Folytatás)	60
62	15. Franciaország és Anglia – a paloták, színházak és múzeumok országa	64
66	16. Franciaország és Anglia – a paloták, színházak és múzeumok országa (Folytatás)	68
70	17. Utazás a napfényes Olaszországba és Spanyolországba	72
74	18. Utazás a napfényes Olaszországba és Spanyolországba (Folytatás)	76
78	19. Skandinávia – zord és titokzatos vidék	80
82	20. Skandinávia – zord és titokzatos vidék (Folytatás)	84
86	21. Művészeti minták a meleg égöv országaiból	88
90	22. Művészeti minták a meleg égöv országaiból (Folytatás)	92
94	23. Keleti motívumok	96
98	24. Keleti motívumok (Folytatás)	100
102	25. Amerika és Afrika ritmusa és színei	104
106	26. Amerika és Afrika ritmusa és színei (Folytatás)	108
110	27. A Jövő városa	112
<i>Ellenőrizd a tudásodat!</i>		114
<i>Kiő tár.</i>		116
<i>Zenei függelék</i>		119

A VILÁG NÉPEINEK TÁNCAI

KERINGŐ

FLAMENCO

INDIAI TÁNC

TARANTELLA

CSÁRDÁS

AFRIKAI TÁNC

HOPÁK

LEGZINKA

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика Михайла Вербицького
Слова Павла Чубинського

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Навчальне видання

МАСОЛ Людмила Михайлівна
ГАЙДАМАКА Олена Василівна
КОЛОТИЛО Оксана Миколаївна

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 4 класу з навчанням угорською мовою
закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Авторка вірша на с. 9 – Д. Безносенко.

У підручнику використано репродукції творів та ілюстрації:

С. 4. Т. Зеленченко. Цикл «Український рік»; с. 6. О. Кваша «Хліб», с. 8. Поштова листівка; Н. Старовойтова «Дівчина-Україна», с. 10. Ф. Чаннер. Ілюстрації «Зла Земля»; с. 12. 5-гривневі монети, світлина з Музею гуцульського побуту, етнографії та музичних інструментів ім. Романа Кумлика, С. Глушук «Багатство струн»; с. 14. Натюрморт, чашка Н. Сотс; с. 16. Hanne Lore Koehler, с. 18. В. К. Хеда «Натюрморт»; О. Шупляк, В. Низовцев; с. 20. Н. Басараб «Український танець», І. Сушельницька «Гопак»; с. 21. В. Кушнір «Аркан»; с. 22. О. Скицюк. «Чарівний птах і равлик»; О. Вакуленко, релакс-розмальовки; с. 28. М. Марльє; с. 30. О. Мрадаєва «Політ над містом»; с. 31. Світлина м. Гданьськ (Польща); с. 34. О. Подозерова «Ранковий вітерець»; с. 38. Б. Салій «Чорногора»; с. 39. Світлина м. Будапешт (Угорщина); с. 40. С. Бондаренко «Молдавський танець», Corneliu Michăilescu Romanian. Композиція з румунським мотивом; с. 41. Марка (Молдова); с. 44. З. Аблязізова. Кримськотатарські персонажі. Розпис на склі; с. 45. Марка (Україна); с. 48. Pantelis Zografos «Грецький танець», с. 54. Порцелянова статуетка «Родинний концерт»; с. 56. Годинникова вежа (Глокеншпиль), м. Мюнхен (Німеччина); с. 58. В. Горанов «Віденський вальс»; с. 60. Статуетка королівського білого коня – символ Відня. Австрійська порцеляна; с. 62. Невідомий автор «Менует»; с. 63. Порцелянова статуетка «Менует»; с. 66. David Hohn. Ілюстрація до книжки К. С. Льюїса «Лев, чаклунка і платяна шафа»; с. 70. О. Турчин «Венеційські маріонетки»; с. 71. А. Ромаков «Танцівниця тарантели»; с. 76. П. Даєні «Іспанська танцівниця», С. Залмансон «Фламенко»; с. 78. Н. Гольц «Чарівник Оле Лукоє»; с. 82. Ета Малуїка; с. 84. О. Янссон «Ми прийшли з миром», Х. аф Клінт; с. 86. Н. Чакветадзе «Хор»; с. 88. Ц. Шагинян, З. Мартіашвілі «Щаслива родина»; с. 103. У. Монт «Хлопчик, що грає на банджо»; с. 108. Живопис тінгатінга; с. 113. Ц. Тошков «Проект міста майбутнього, Р. Маккол «Місто майбутнього».

У виданні використано малюнки та фото з відкритих джерел інтернету: vecteezy.com, depositphotos.com. Якщо ви раптом побачили свій авторський матеріал, повідомте, будь ласка, про це у видавництво за телефоном: (050) 336 99 97 або на електронну пошту genezaua@gmail.com. У перевиданні цей матеріал буде видалено або вміщено посилання на ваш ресурс. Дякуємо за розуміння.

Переклад з української Е. Фрінг
Угорською мовою

Редактор Е. Фрінг
Коректори А. Дзерин, Е. Товт, В. Копор
Технічний редактор С. Максимець
Комп'ютерна верстка В. Моцкіна

Формат 84×108/16. Ум. друк. арк. 13,44. Обл.-вид. арк. 12,58.
Наклад 2404 прим. Зам. № 1604.

Видавець і виготовлювач видавничий дім «Букрек»,
вул. Радищева, 10, м. Чернівці, 58000.
Тел./факс: (0372) 55-29-43. E-mail: info@bukrek.net. Сайт: www.bukrek.net
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
ЧІЦ № 1 від 10.07.2000 р.

A VILÁG NÉPEINEK DEKORATÍV IPARMŰVÉSZETE

JÁTÉKKÉSZÍTÉS

FESTÉS

VITINANKA

HÍMZÉS

KOVÁCSOLÁS

DOMBORNÝOMÁS (CSEKANKA)

FAFARAGÁS

MOZAIK

KERÁMIA

ÉKSZERKÉSZÍTÉS